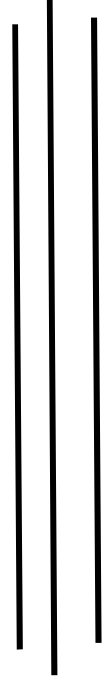

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण

वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७७ | ७८

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण

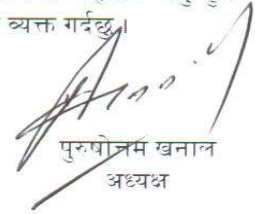

नेपालमा दूरसंचार क्षेत्रको विकास एवं विस्तारको लागि आवश्यक नियमन सम्बन्धी कार्य गर्न दूरसंचार ऐन, २०५३ बमोजिम गठित यस नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणले आफुले सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कार्यहरूलाई समेटी प्रत्येक वर्ष वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी नेपाल सरकार समक्ष पेश गरी सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था रहे बमोजिम आ.व. २०७७/७८ मा प्राधिकरणबाट सम्पादित प्रमुख कार्यहरू सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सर्वसाधारणको जानकारीका लागि यो प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

आ.व. २०७७/७८ को असार मसान्तसम्म नेपालमा टेलीफोनत्व १२९.८८ प्रतिशत र इन्टरनेट सेवाको घनत्व १०२.४० प्रतिशत रहेको छ । नेपालमा यस अवधिमा भ्वाइस सेवा प्रदायक, इन्टरनेट सेवा प्रदायक, नेटवर्क सेवा प्रदायक गरी कुल जम्मा १९५ वटा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबाट विभिन्न किसिमका दूरसंचार सेवा प्रदान भइरहेको छ । कोभिड-१९ को महामारीबाट विश्व अर्थतन्त्र नै प्रभावित भएको र त्यसबाट दूरसंचार क्षेत्रलाई समेत प्रतिकूल असर परेको भएतापनि उक्त अवधिमा दूरसंचार तथा सूचना प्रविधिको क्षेत्रले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको छ । यस अवधिमा दूरसंचार एवं सूचना प्रविधिको महत्व झन बढ्न गई यसबाट सूचना प्रविधिको पहुँच तथा मागको विस्तार हुन गई डिजिटल नेपाल निर्माण कार्यमा थप योगदान पुग्नुका साथै परम्परागत कार्य शैली समेत डिजिटलाईजेशनमा रूपान्तरण गर्न थप मद्दत गरेको छ ।

यस प्रतिवेदन भित्र प्राधिकरणबाट सम्पादन गरिएका नियमन सम्बन्धी क्रियाकलापहरू, दूरसंचार सेवाको गुणस्तर, साइबर सुरक्षा सम्बन्धी गतिविधिहरू, ग्रामीण दूरसंचार परियोजना सम्बन्धी गतिविधिका साथै दूरसंचार क्षेत्रका चुनौतिहरूलाई समेत समावेश गरिएको छ ।

आ.व. २०७७/७८ को मुख्य मुख्य कार्यहरू समेटेर तयार पारिएको यस प्रतिवेदन दूरसंचार क्षेत्रसंग सरोकार राखे सबै व्यक्ति, उपभोक्ता, सेवा प्रदायक, अनुसन्धानकर्ता, नीति निर्माता, विद्यार्थी सबैलाई उपयोगी हुने विश्वास लिएको छ । यस प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु हुने प्राधिकरणका सदस्य, कर्मचारी तथा सेवा प्रदायकहरू प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

पुरुषोत्तम खनाल
अध्यक्ष

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु

श्री पुरुषोत्तम खनाल
अध्यक्ष

श्री चुडामणी चौलागाईं
सदस्य

श्री टेकनाथ आचार्य
सदस्य

श्री हेम कुमार श्रेष्ठ
सदस्य

श्री राममणि दुवाडी
सदस्य

अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको संक्षिप्त परिचय

पुरुषोत्तम खनाल, अध्यक्ष

वि.स. २०२४ सालमा काठमाण्डौ जिल्ला, गोठाटारमा जन्मनु भएका खनाल २०७६।०४।०६ गतेको नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय अनुसार प्राधिकरणको अध्यक्ष पदमा ५ वर्षका लागि नियुक्त हुनु भएको हो । त्रिभुवन विश्व विद्यालयबाट व्यवस्थापनमा स्नातकोत्तर गर्नु भएका खनाल प्राधिकरणको स्थापनाकाल देखि नै विभिन्न पदमा कार्यरत हुनुहुन्थ्यो । प्राधिकरणमा आउनु पूर्व उहाँले गोरखापत्र संस्थानमा समेत कार्य गर्नु भएको थियो । दूरसञ्चार प्राधिकरण स्थापना तथा यसको संगठनात्मक संरचना सुधारका कार्यमा उहाँको योगदान रहेको छ । उहाँको मुख्य विषय व्यवस्थापन हो ।

टेकनाथ आचार्य, सदस्य

वि.स. २०३१ सालमा धनकुटा जिल्लामा जन्मनु भएका आचार्य २०७४।०२।१९ गतेको नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय अनुसार प्राधिकरणको सदस्य पदमा ५ वर्षका लागि नियुक्त हुनु भएको हो । उहाँले सन् १९९६ मा त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट बाणिज्यशास्त्रमा स्नातक तह उत्तीर्ण गर्नुका साथै सन् २००३ मा Institution of Chartered Accountants of India बाट Chartered Accountancy को अध्ययन पुरा गरी विगत १७ वर्ष देखि Chartered Accountant को रूपमा कार्य गर्दै आउनु भएको छ ।

उहाँले संचालक समिति सदस्यका रूपमा नेपाल बायुसेवा निगममा ४ वर्ष, नागरिक लगानी कोषमा ५ वर्ष, नेपाल विधुत प्राधिकरणमा १.५ वर्ष, स्थानीय तह बित्तिय आयोगमा २ वर्ष कार्य गरी सक्नु भएको छ भने उहाँ ३ वर्षका लागि ICAN को Council Member मा निर्वाचित हुनुभएको थियो । आचार्य हाल नेपाल लेखापरीक्षणमान बोर्डको सदस्यका रूपमा रहनुभएको छ । विगत १३ वर्ष देखि नेपालको जलविधुतको क्षेत्रमा सक्रिय रहनु भएका आचार्य हाल Vision Energy & Power Pvt. Ltd. को अध्यक्ष समेत हुनुहुन्छ । विशेष गरी Finance तथा Account सम्बन्धी विषयमा उहाँको विज्ञता रहेको छ ।

चुडामणी चौलागाई, सदस्य

प्राधिकरणका सदस्य, श्री चुडामणि चौलागाईले इन्जिनियरिङ र जनप्रशासनमा स्नातकोत्तर गर्नु भएको छ । उहाँ मिति २०७४।०२।१९ गतेको नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय अनुसार प्राधिकरणको सदस्य पदमा ५ वर्षका लागि नियुक्त हुनु भएको हो । उहाँसँग दूरसञ्चार क्षेत्रका राष्ट्रिय तथा

अन्तर्राष्ट्रिय संगठनमा काम गरेको अनुभव हुनुका साथै उहाँले नेपालमा संचालनमा रहेको एक दूरसञ्चार सेवा प्रदायकको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको रूपमा समेत जिम्मेवारी पुरा गरिसक्नु भएको छ । सन् २००९ भन्दा अगाडी उहाँले अफ्रीका, युरोप, दक्षिण अमेरिका साथै एसियाका गरी २५ वटा भन्दा बढी देशहरूमा दूरसञ्चार सम्बन्धी परियोजनामा कार्य गरिसक्नु भएको छ ।

विशेषगरी Rural Network Operation, Network Sizing & Dimensioning, Spectrum Management, Digital Convergence, Independent Infrastructure Regulations, Quality of Service (QoS) Management, Merger & Acquisitions, Cross-holding Policy, Determination of Reserve (Base) Price for 4G Spectrum Auction, Microwave Frequency Pricing and Overall Telecom Regulatory Policy Reforms सम्बन्धी विषयमा उहाँको विज्ञता रहेको छ ।

हेम कुमार श्रेष्ठ, सदस्य

प्राधिकरणका सदस्य, श्री हेम कुमार श्रेष्ठले सन् १९९३ मा कानून विषयमा स्नातक गर्नु भएको हो । उहाँ मिति २०७४।०९।२८ गतेको नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय अनुसार प्राधिकरणको सदस्य पदमा ५ वर्षका लागि नियुक्त हुनु भएको हो । बिगत लामो समय देखि कानूनको क्षेत्रमा सक्रिय रहनु भएका अधिवक्ता श्रेष्ठले बैंक तथा वित्तिय संस्था, सार्वजनिक निकाय, स्थानीय तह, नीजी क्षेत्रका फर्म लगायतका संस्थाहरूमा कानूनी परामर्श सेवा उपलब्ध गराउँदै आउनु भएको छ । विशेषतः कानूनी विषयमा उहाँको विज्ञता रहेको छ ।

राममणी दुवाडी, सदस्य

सन् १९६० मा निलकण्ठ-९, धादीडमा जन्मनु भएका सदस्य, श्री राममणी दुवाडीले त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट एम.पि.ए., एम.ए., बि.एल. को शैक्षिक उपाधी हासिल गर्नु भएको छ । नेपाल सरकारको निजामती सेवामा वि.स. २०३९ मा प्रवेश गरी अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत राजश्व प्रशासनका क्षेत्रमा २८ बर्ष भन्दा बढी सेवा गर्नु भई वि.सं. २०७३ सालमा नेपाल सरकारको सह-सचिवबाट सेवा निवृत्त हुनु भएका उहाँ वि.सं. २०७५।०२।३१ गते नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय अनुसार प्राधिकरणको सदस्य पदमा ५ वर्षका लागि नियुक्त हुनु भएको हो ।

सदस्य दुवाडीले नेपालको कर नीति तथा करको संरचनाका क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान गर्नु भएको छ । उहाँले राष्ट्रिय बीमा संस्थान, शहरी विकास कोष, राष्ट्रिय चिया तथा कफी बोर्ड जस्ता निकायहरूमा संचालक समितिको सदस्यको रूपमा समेत कार्य गरी सक्नु भएको छ । विभिन्न १५ वटा भन्दा बढी देशमा संचालन भएका कर प्रशासन तथा नीति सम्बन्धी तालिम लिनु भएका उहाँका विभिन्न लेख रचना प्रकाशित छन् । उहाँको नेपाली साहित्यमा समेत रुची रहेको र विभिन्न साहित्यिक पुस्तकहरू समेत प्रकाशन भईसकेका छन् । उहाँ दुवाडी सेवा समाज नेपालको संस्थापक अध्यक्ष हुनुका साथै Nepal Public Administration Association of Nepal को आजीवन सदस्य हुनुहुन्छ । विशेषतः कर, प्रशासन तथा नीति सम्बन्धी विषयमा उहाँको विज्ञता रहेको छ ।

बिषय सूची

बिषय	पेज नं.
नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको चिनारी	१
नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापना	३
प्राधिकरणको सङ्गठनात्मक स्वरूप	३
प्राधिकरणको काम, कर्तव्य र अधिकार	३
आ.व.२०७७/०७८ को दूरसञ्चार क्षेत्रको तथ्याङ्क	६
नेपालमा दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास क्रमलाई फर्केर हेर्दा	११

अध्याय एक

नियमनसम्बन्धी व्यवस्था	१३
१.१ दूरसञ्चार सेवा नियमनसम्बन्धी प्रमुख कार्यहरू	१४
१.२ फ्रिक्वेन्सी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यहरू	१५
१.३ आ.व. २०७७/७८ मा भएका प्रमुख निर्णयहरू	१७
१.४ आ.व. २०७७/०७८ मा जनशक्ति विकास, जनचेतना अभिवृद्धि तथा सुसूचित गर्न गरिएका प्रयासहरू	१८
१.५ अनुगमनसम्बन्धी गतिविधि	१९
१.६ बन्दाबन्दी (Lock down) को अवस्थामा दूरसञ्चार सेवा व्यवस्थापन	२०
१.७ Numbering सम्बन्धी भएका कार्यहरू	२१
१.८ उपकरणको Type Approval सम्बन्धमा भएका कार्यहरू	२१
१.९ तार व्यवस्थापन	२१
१.१० मोबाइल डिभाइस म्यानेजमेन्ट सिस्टम	२२

अध्याय दुई

सेवाको गुणस्तर, उपभोक्ता हित संरक्षण तथा साइबर सुरक्षा	२३
२.१ सेवाको गुणस्तर सम्बन्धमा	२४
२.२ NTA Speedtest Web पोर्टल	२४
२.३ उपभोक्ताको गुनासो सुनुवाइ	२४

अध्याय तीन

अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था	२७
३.१ अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्णयहरू	२८
३.२ महसुल दर सम्बन्धमा	२९
३.३ प्रमुख सेवा प्रदायकहरूको परिचय	२९

अध्याय चार

ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन	३४
४.१ ब्याकबोन नेटवर्क (Backbone Network)	३५
४.१.१ प्रदेश नं. १, २ र बाग्मती प्रदेश	३५
४.१.२ गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेश	३५
४.१.३ कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश	३६
४.२ ब्रोडब्याण्ड एक्सेस नेटवर्क (Broadband Access Network)	३६
४.३ ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवाको क्षमता अभिवृद्धि तथा विस्तार	३७
४.४ परियोजना निरीक्षण	३७
४.५ ग्रामीण दूरसञ्चार परियोजना कार्यान्वयनक मुलभूत समस्या र तिनका कारण	३७

अध्याय पाँच

दूरसञ्चार क्षेत्रको प्रगति	३९
५.१ दूरसञ्चार क्षेत्रको प्रगति	४०
५.२ सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा भएका प्रमुख कार्यहरू	४०
५.३ कोभिड-१९ संकट व्यवस्थापन केन्द्र (Covid-19 Crisis Management Center) सँगको सहकार्य	४२
५.४ बन्दाबन्दीको अवधिमा कार्यालय व्यवस्थापन	४३
५.५ डिजिटल नेपाल	४३

अध्याय छ

दूरसञ्चार क्षेत्रका चुनौतीहरू	४५
६.१ दूरसञ्चार क्षेत्रका चुनौतीहरू	४६

अध्याय सात

दूरसञ्चार सेवासम्बन्धी सामान्य जानकारी	४८
७.१ आधारभूत (Fixed) दूरसञ्चार सेवा	४९
७.२ सेलुलर मोबाइल सेवा	४९
७.३ इन्टरनेट सेवा (Broadband Service)	४९
७.४ अप्टिकल फाइबर नेटवर्क	५०

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१	नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्वीकृत सङ्गठन तालिका	५२
अनुसूची-२	प्राधिकरणमा मौजुदा कर्मचारीहरूको विवरण	५३
अनुसूची-३	आ.व.२०७७/७८ मा सेवा प्रदायकहरूले नेपाल सरकारलाई बुझाएको फ्रिक्वेन्सी दस्तुर (थप दस्तुर सहित) को विवरण	६०
अनुसूची-४	आ.व.२०७७/७८ मा प्राधिकरणका पदाधिकारी/कर्मचारीहरू अन्तरास्ट्रियस्तरको (Virtual) तालिममा सहभागी सम्बन्धी विवरण	६१
अनुसूची-५	आ.व. २०७७/७८ मा प्राधिकरणबाट प्रदान गरिएका Short Code Number हरूको विवरण	६५
अनुसूची-६	प्राधिकरणबाट आ.व.२०७७/७८ मा Type Approval प्रदान गरिएका उपकरणहरू सम्बन्धी विवरण	६६
अनुसूची-७	गुनासो तथा सोको सुनुवाइको विवरण	६७
अनुसूची-८	प्राधिकरणको विरुद्ध अदालतमा परेका मुद्दाहरूको विवरण	६९
अनुसूची-९	आ.व.२०७७/०७८ मा प्रदान गरिएका अनुमतिपत्र सम्बन्धी विवरण	७२
अनुसूची-१०	आ.व.२०७७/०७८ सम्म सञ्चालनमा रहेका अनुमतिपत्रसम्बन्धी विवरण	७३
अनुसूची-११	आ.व.२०७७/०७८ मा खारेज गरिएका अनुमतिपत्रहरूको विवरण	७४
अनुसूची-१२	आ.व.२०७७/०७८ मा नवीकरण गरिएका अनुमतिपत्रहरूको विवरण	७५
अनुसूची-१३	आ.व.२०७७/०७८ मा प्राधिकरणबाट भएका विदेशी मुद्रा सिफारिससम्बन्धी विवरण	७७
अनुसूची-१४	सेवा प्रदायकको हाल कायम रहेको Voice सेवाको स्वीकृत महसुल दरको विवरण	७९
अनुसूची-१५	ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन गरी सञ्चालित परियोजनाहरूको विवरण	८२

अनुसूची-१६ आ.व २०७७/७८ को वासलात (अपरिष्कृत)	८६
अनुसूची-१७ आ.व. २०७७/७८ को आय विवरण (अपरिष्कृत)	८९
अनुसूची-१८ आ.व. २०७७/७८ मा सेवा प्रदायकहरूले नेपाल सरकारलाई बुझाएको रोयल्टी (थप दस्तुरसहित) रकमको विवरण	९०
अनुसूची-१९ आ.व.२०७७/७८ मा सेवा प्रदायकहरूले ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषमा बुझाएको (थप दस्तुर सहित) रकमको विवरण	९४

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको चिनारी

सन् १९८० को दशक सँगै विश्वव्यापी रूपमा अवलम्बन भएको आर्थिक उदारीकरणको नीतिलाई नेपालले विशेषगरी वित्तीय र सेवा क्षेत्रमा निजी क्षेत्रको लगानीलाई आकर्षण गर्दै त्यस्ता क्षेत्रमा सरकारी लगानीलाई क्रमश घटाउँदै लैजाने नीति लिँदै आएको छ । तत्कालीन अवस्थामा नेपाल दूरसञ्चार संस्थान मार्फत मात्र टेलिफोन सेवा उपलब्ध हुने अवस्था रहेकोमा दूरसञ्चार सेवामा स्वदेशी, तथा विदेशी निजी क्षेत्रको लगानी प्रवर्द्धन गर्दै आम जनतासमक्ष दूरसञ्चार सेवा सर्वसुलभ दरमा उपलब्ध गराउने गरी नेपालमा भरपर्दो र सर्वसुलभ दूरसञ्चार सेवाको विकास, विस्तार र व्यवस्थापन गर्न दूरसञ्चार ऐन, २०५३ र दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ लागु भयो । उक्त ऐन र नियमावलीले व्यवस्था गरेबमोजिम समग्र दूरसञ्चार क्षेत्रको नियामक निकायका रूपमा वि.सं. २०५४ फागुन २० गते नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापना भएको हो ।

स्थापनाको २३ औं वर्षसम्म आइपुग्दा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले नेपालको दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धनका लागि महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आइरहेको छ । अन्य क्षेत्रहरूसँग तुलना गर्ने हो भने छोटो अवधिमा उल्लेखनीय प्रगति गर्ने क्षेत्रमा दूरसञ्चार सेवा/क्षेत्र प्रमुख मध्येमा एक रहेको छ । दूरसञ्चार क्षेत्रमा स्वदेशी तथा वैदेशिक निजी क्षेत्रको लगानी भित्रिएको छ भने voice सेवाका लागि ६ वटा अनुमतिपत्रहरू प्रदान गरिएको छ । यस अवधिमा १९ वटा नेटवर्क सेवा प्रदायक, १२९ वटा इन्टरनेट सेवा प्रदायक, २ वटा GMPCS र १ वटा इन्टरनेशनल ट्रंक टेलिफोनको अनुमतिपत्र प्रदान गरी सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । हालसम्म आइपुग्दा 'फिक्स्ड भ्वाइस' सेवाको घनत्व-२.६७%, मोबाइल सेवाको घनत्व -१२९.८८%, अन्य सेवाको- ०.०१% र इन्टरनेट तर्फ फिक्स्ड ब्रोडब्याण्ड (वायर)-२६.०९%, फिक्स्ड ब्रोडब्याण्ड (वायरलेस)- ०.७०%, मोबाइल ब्रोडब्याण्ड -७६.०३% गरी जम्मा इन्टरनेट घनत्व-१०२.८२% हुन पुगेको छ ।

नेपाल सरकारले गेम चेन्जर आयोजनाको रूपमा सूचीकृत गरेको Digital Nepal को अवधारणा कार्यान्वयनका लागि समेत यस क्षेत्रले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । प्राकृतिक विपत्ति तथा रोगब्याधिका कारणले सृजित महामारीको समयमा यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम न्यूनीकरण र जनजीवनलाई सामान्यीकरण गर्न समेत दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधि क्षेत्रको अहं भूमिका रही आएको छ ।

सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको माध्यमबाट विभिन्न क्षेत्रहरूमा सृजित अबसरका कारणले रोजगारी तथा आयमा वृद्धि हुनुका साथै राष्ट्रिय अर्थतन्त्र क्रियाशील भई राजस्वमा समेत अभिवृद्धि हुन पुगेको छ । सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रले उपलब्ध गराउने सेवामा पारदर्शिता तथा सेवा प्रवाहमा सरलीकरण भई सुशासन कायम गर्न/गराउन टेवा पुगिरहेको छ । आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्दा लागत कम हुन

पुगी सुलभ दरमा सेवा प्राप्त गर्ने अवसर प्रदान गरेको छ भने ग्रामीण तथा दूरदराजमा रहेका मानिसहरू समक्ष e-learning , telemedicine, e-commerce जस्ता सेवाहरूको उपयोग गर्ने सामर्थ्य बढेको छ ।

हालसम्म आइपुग्दा दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित विभिन्न नीतिहरू निर्माण गरी कार्यान्वयनमा आइसकेका छन् । प्रविधिमा भएको तीव्रतर विकासले सूचना तथा प्रविधिमा आधारित भएर यस अगाडि छुट्टाछुट्टै रूपले कार्यान्वयन गरिने क्षेत्रहरूमा एक आपसमा Convergence हुन् पुगेका छन् । तसर्थ यसअघि छुट्टाछुट्टै रूपमा रहेका दूरसञ्चार नीति, ब्रोडब्याण्ड नीति, सूचना प्रविधि नीतिलाई समेटेर एकीकृत नीति तयार गर्ने कार्यको थालनी गरिएको छ । प्रविधिले एकातिर विधि कार्यान्वयनमा टेवा पुर्याइरहेको छ भने अर्कोतर्फ यसको दुरुपयोग गरी आर्थिक तथा सामाजिक अपराधहरू गर्ने क्रम पनि बढ्दो छ । दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधिको दुरुपयोग रोक्न यससम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम मार्फत आम समुदायलाई सुसूचित गर्नुपर्ने र अपराधमा संलग्नलाई कानुनी कारबाही गर्ने सुनिश्चितताका लागि यससम्बन्धी ऐन कानूनलाई समयसापेक्ष परिमार्जन गर्न अपरिहार्य रहेको छ ।

विश्वभर उपलब्ध नवीनतम प्रविधिको सहज उपयोगको वातावरण तयार पार्न, ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका आम मानिसले समेत सुलभ दरमा गुणस्तरीय सेवा उपभोग गर्न सक्ने वातावरण तयार पार्न तथा सेवाको अनुचित प्रयोगबाट हुन सक्ने अपराध/विकृति रोक्न आगामी दिनमा प्राधिकरणले अझ बढी सशक्त भूमिका निर्वाह गर्न आवश्यक देखिन्छ । दूरसञ्चार सेवाको प्रयोगबाट हुने अन्य क्षेत्रहरूको विकासमा समेत सूचना प्रविधिको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेकोले यस क्षेत्रको विकासमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ ।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापना

निजी क्षेत्रको समेत सहभागितामार्फत प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण सृजना गरी दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास तथा विस्तार गर्नुका साथै यस क्षेत्रलाई अझ व्यवस्थित र नियमित गर्न दूरसञ्चार ऐन, २०५३ बमोजिम मिति २०५४ फागुन २० गते अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र सङ्गठित संस्थाको रूपमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण (Nepal Telecommunications Authority) को स्थापना भएको हो ।

प्राधिकरणको गठनसम्बन्धी व्यवस्था

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ५ मा रहेको व्यवस्था बमोजिम प्राधिकरणको विद्यमान संरचना निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	नाम	पद
१	श्री पुरुषोत्तम खनाल	अध्यक्ष
२	श्री चुडामणी चौलागाई	सदस्य
३	श्री टेकनाथ आचार्य	सदस्य
४	श्री हेम कुमार श्रेष्ठ	सदस्य
५	श्री राममणि दुवाडी	सदस्य

प्राधिकरणको सङ्गठनात्मक स्वरूप

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको हालको सङ्गठनात्मक स्वरूप अनुसूची-१ मा र हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण अनुसूची-२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

प्राधिकरणको काम, कर्तव्य र अधिकार

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा १३ बमोजिम प्राधिकरणको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम तोकिएको छ ।

१. दूरसञ्चार सेवाको विकासको लागि नेपाल सरकारले अपनाउनु पर्ने नीति, योजना र कार्यक्रमको सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने ।
२. दूरसञ्चार सेवा तथा सुविधा सर्वसुलभ र भरपर्दो बनाउने ।
३. आधारभूत दूरसञ्चार सेवा र सुविधा नेपाल भरका शहरी तथा ग्रामीण सबै क्षेत्रमा पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।

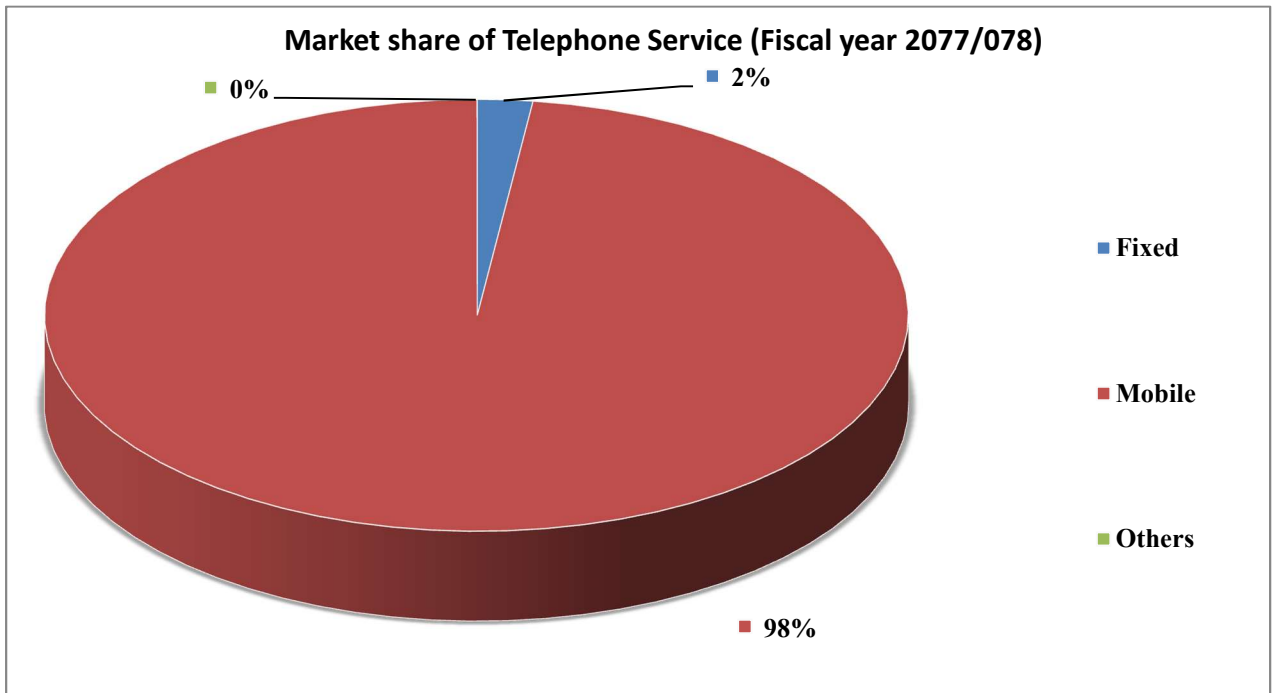
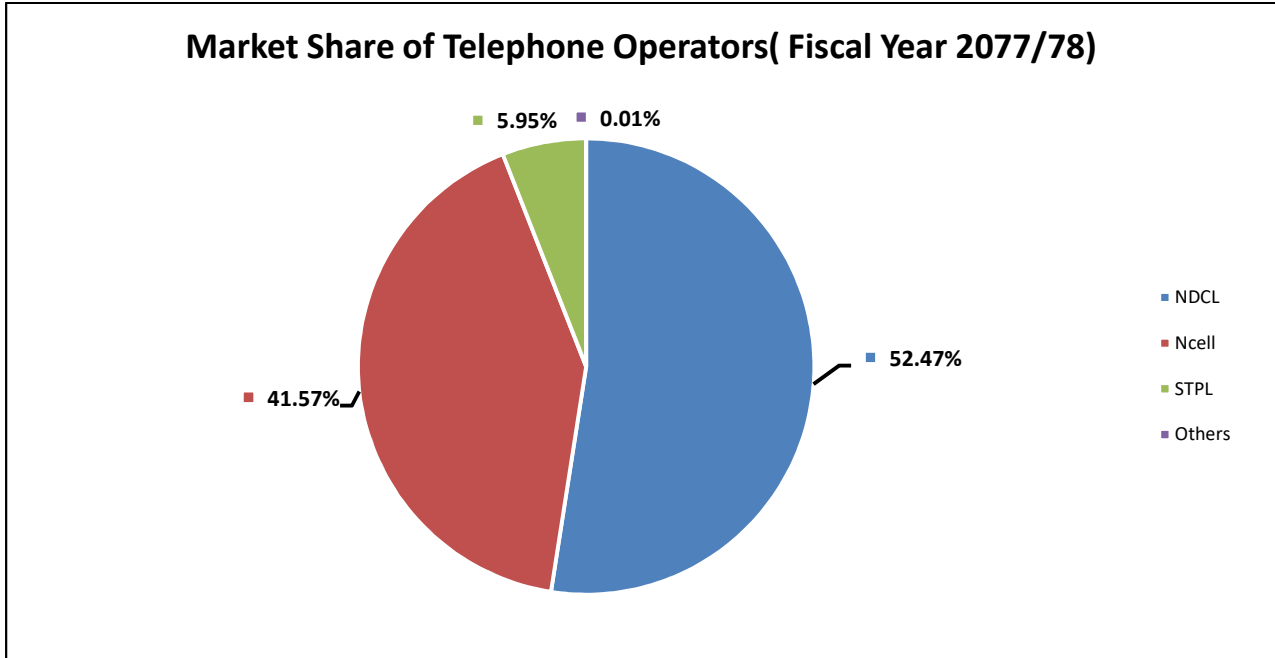
४. दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनमा स्वदेशी तथा विदेशी निजी क्षेत्रका लगानीकर्ताहरूलाई सहभागी बनाउने ।
५. दूरसञ्चार सेवा र सुविधा सर्वसाधारण सबैलाई उपलब्ध गराउन त्यस्तो सेवा र सुविधा प्रदान गर्ने व्यक्तिहरूबीच समन्वय र स्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुने व्यवस्था गर्ने ।
६. दूरसञ्चार सेवा र दूरसञ्चारसम्बन्धी यन्त्र तथा उपकरणहरूको स्तर तोक्ने, गुणस्तर निर्धारण गर्ने तथा स्वीकृत गर्ने ।
७. दूरसञ्चार सेवालाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने ।
८. दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्र दिने ।
९. अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराए बापत लिने शुल्क स्वीकृत र नियमित गर्ने ।
१०. रेडियो फ्रिक्वेन्सी नीति निर्धारण समितिद्वारा निर्धारित नीति अनुरूप फ्रिक्वेन्सीसम्बन्धी काम गर्ने ।
११. दूरसञ्चारको क्षेत्रमा नयाँ प्रविधिको विकास तथा उपयोग बारे अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।
१२. दूरसञ्चार क्षेत्रको लागि दक्ष जनशक्ति विकास गराउने ।
१३. उपभोक्ताहरूको हक हितको संरक्षण हुने गरी दूरसञ्चार सेवाको विकास र विस्तार गर्ने, गराउने ।
१४. दूरसञ्चारका सम्बन्धमा नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय ट्रान्जिटको रूपमा विकास गर्ने, गराउने ।
१५. दूरसञ्चार सेवाको विकास र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक र उपयुक्त अन्य काम गर्ने ।

उपर्युक्त कार्यसम्पादन गर्न दूरसञ्चार ऐन, २०५३ ले प्राधिकरणलाई देहाय बमोजिमको अधिकार प्रदान गरेको छ ।

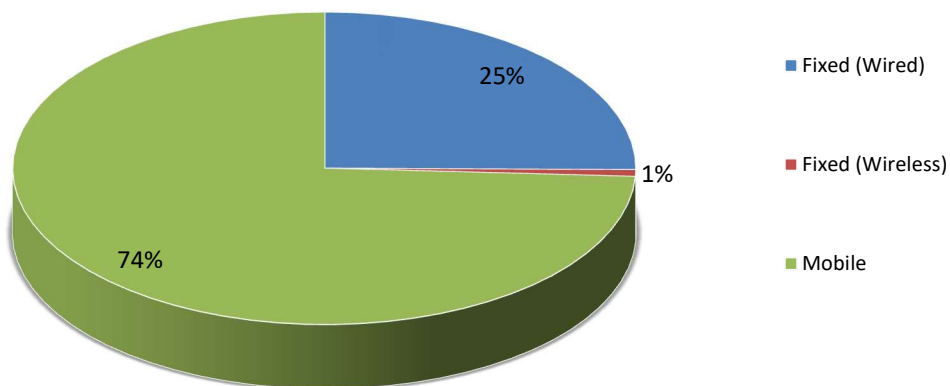
- १) दूरसञ्चारसम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा सुविधाहरूको गुणस्तर निर्धारण गर्ने ।
- २) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आवश्यक आदेश वा निर्देशन दिने ।
- ३) दूरसञ्चार सेवा प्रदायकहरू बीच र सेवा प्रदायक र ग्राहकबीच पर्ने विवाद समाधान गर्ने ।
- ४) दूरसञ्चार सेवाको निरीक्षण र जाँचबुझ गर्ने ।
- ५) अनुमतिपत्र जारी, नवीकरण, खारेज, संशोधन गर्ने एवं ऐन बमोजिम कार्य नगरेमा सेवा प्रदायकहरूलाई दण्ड जरिवाना गर्ने ।
- ६) सेवा प्रदायकलाई आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्रा सटहीको सिफारिस गर्ने ।
- ७) क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्ने ।
- ८) सेवा प्रदायकलाई अरूको घर जग्गा उपयोग वा प्रासिका लागि आवश्यकतानुसार नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने ।

- ९) महसुल दर र अन्तर आबद्धता सम्बन्धमा निर्देशिका बनाई लागु गर्ने ।
- १०) प्राधिकरणलाई आवश्यक पर्ने विनियम बनाउने ।
- ११) ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषमा जम्मा गर्ने रकमको दस्तुर निर्धारण गर्ने ।

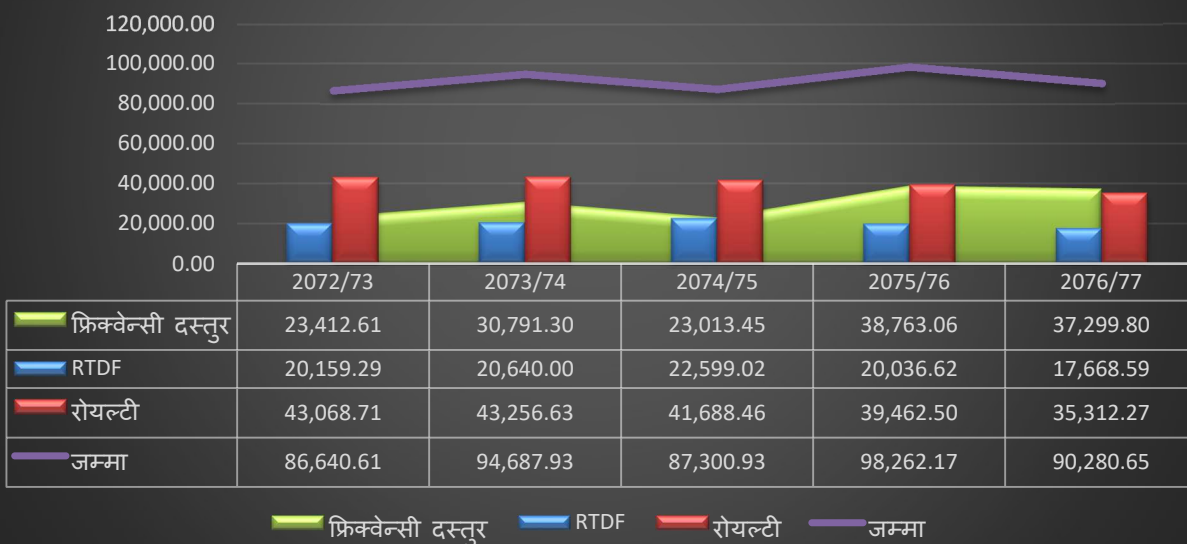
आ.व.२०७७/०७८ को दूरसंचार क्षेत्रको तथ्याङ्क

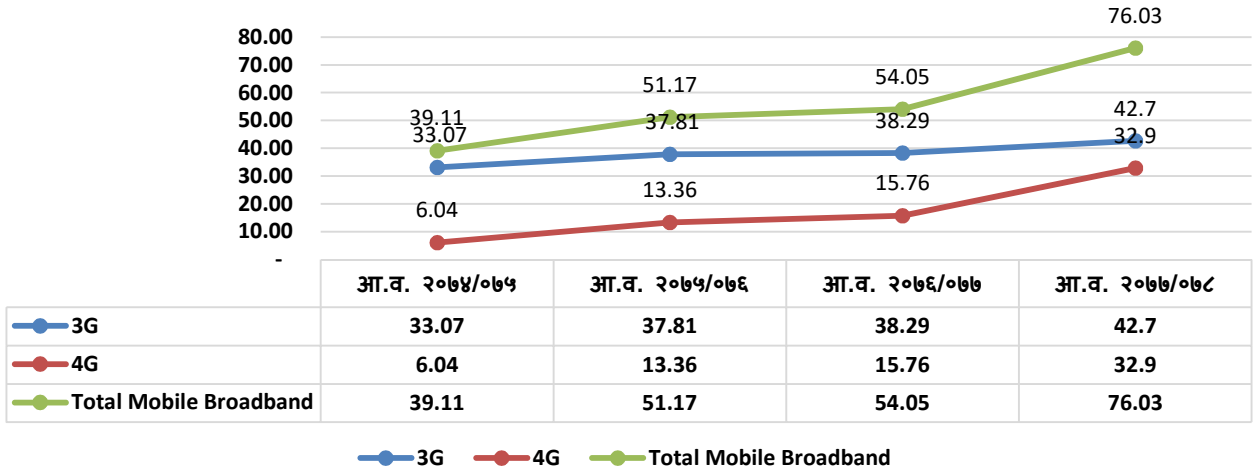
Market share of Broadband Services(Fiscal Year 2077/078)

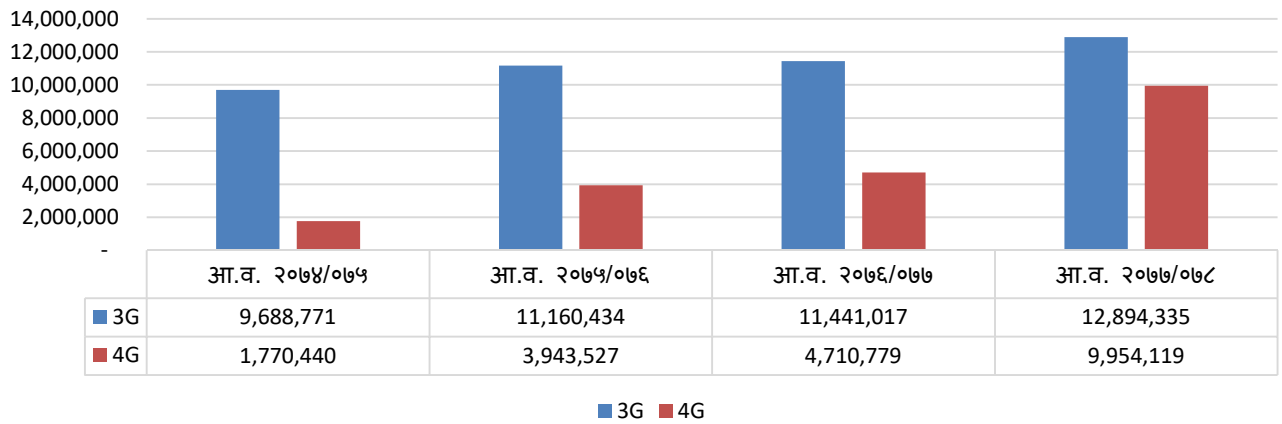
**सेवा प्रदायकहरूले विगत पाँच वर्षमा बुझाएको
रोयल्टी ,RTDF र फ्रिक्वेन्सी दस्तुर सम्बन्धी विवरण
(रु.लाखमा)**

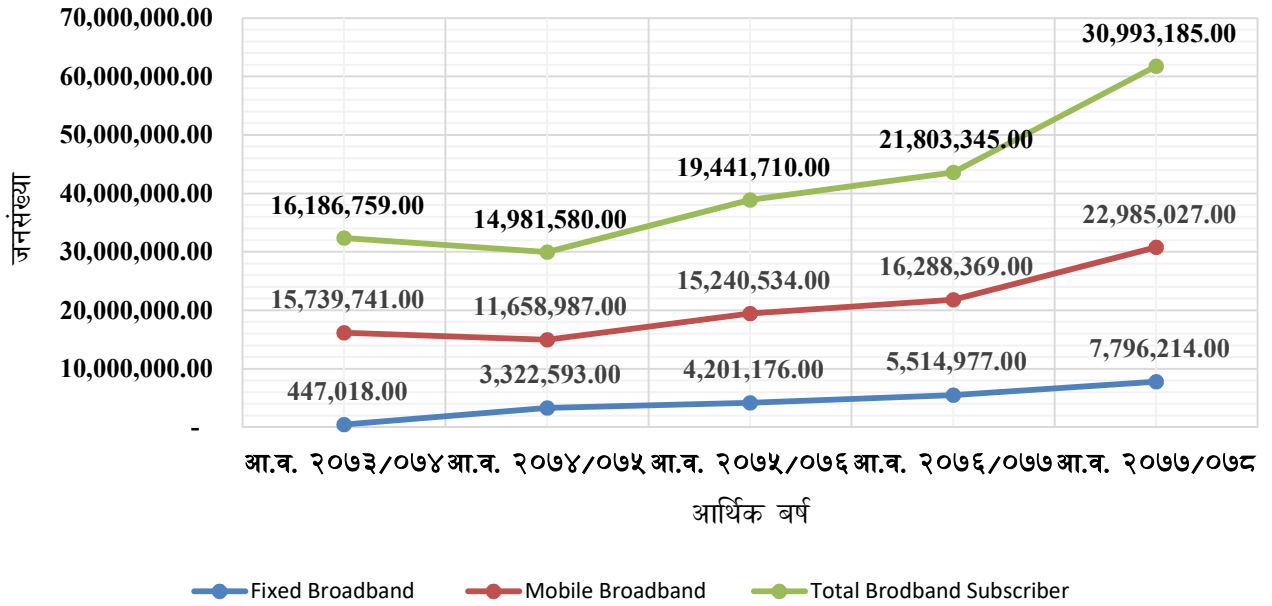
विगत ४ वर्षको मोबाइल ब्रोडब्याण्ड सेवाको अवस्था

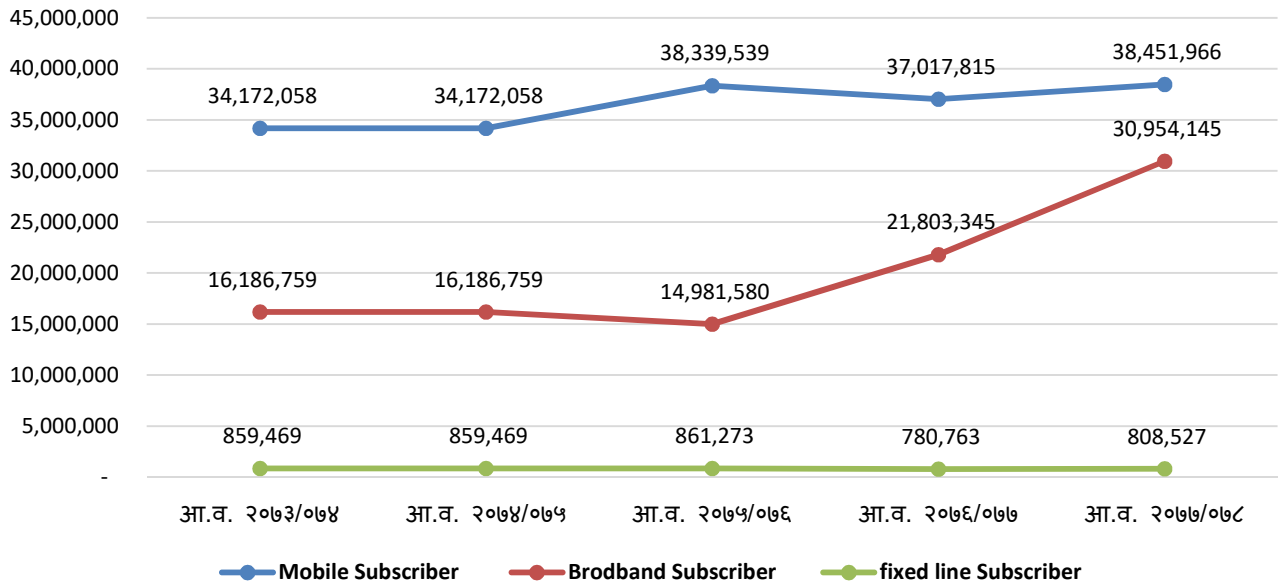
विगत ४ वर्षको मोबाइल ब्रोडब्याण्ड सेवाको अवस्था

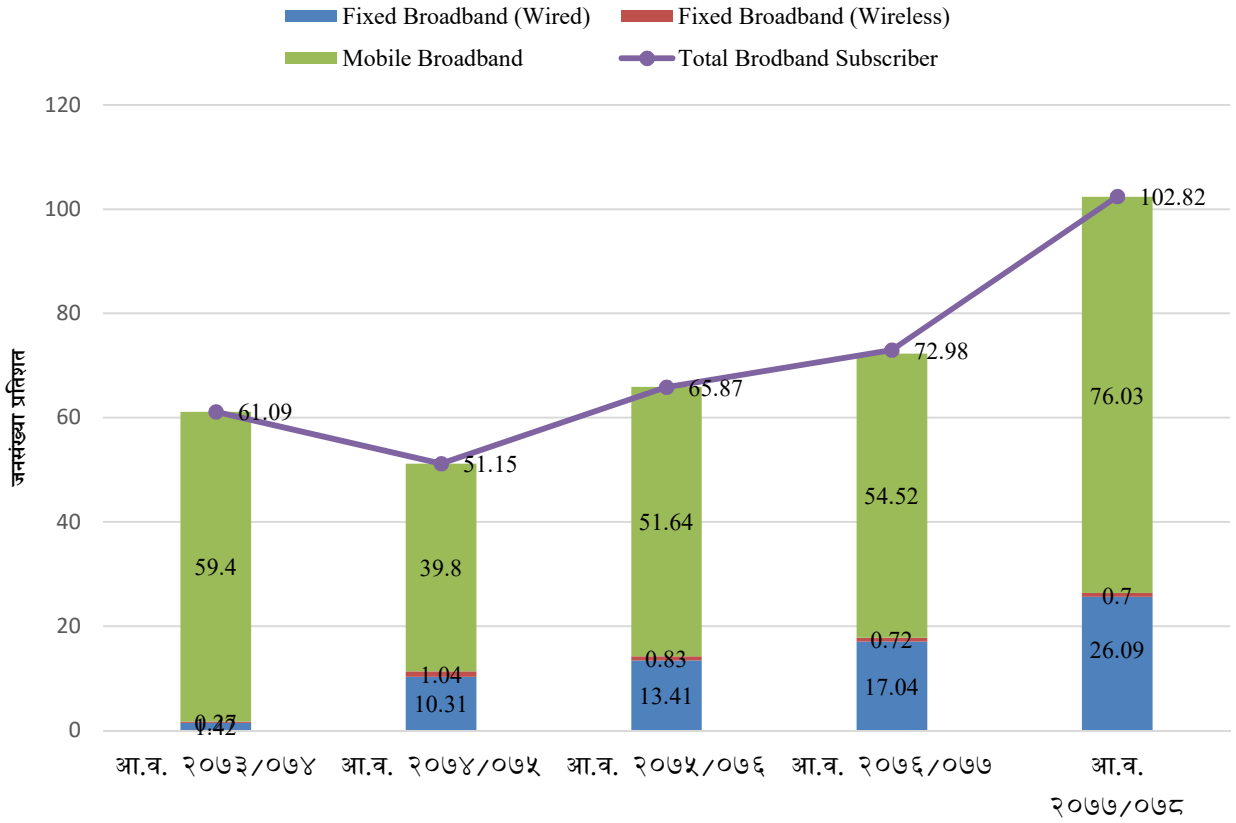
विगत ५ वर्षको Broadband Subscriber को उपयोगको अवस्था

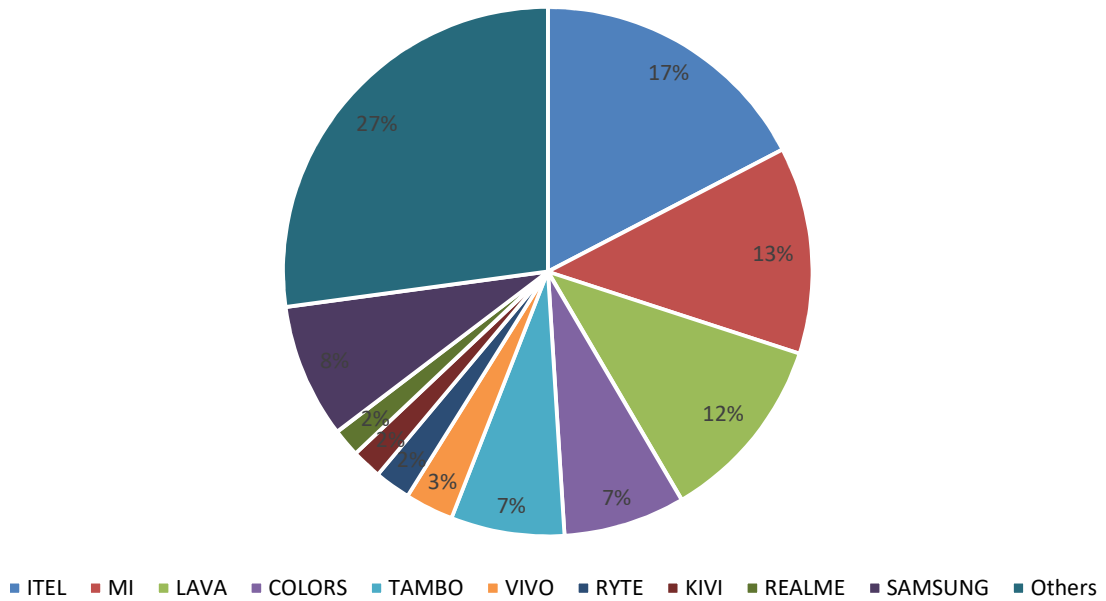
विगत ५ वर्षको ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट, मोबाइल र टेलिफोन सेवाको उपयोगको प्रवृत्ति

Broadband Internet penetration

Brand wise mobile device import for this fiscal year

नेपालमा दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास क्रमलाई फर्केर हेर्दा

वर्ष	विकास
वि.स. १९७०	म्याग्नेटो प्रविधिको टेलिफोन सेवाको प्रारम्भ
वि.स. २०१६	दूरसञ्चार विभागको स्थापना
वि.स. २०२१	HF Rado Service द्वारा अन्तर्राष्ट्रिय (भारत तथा पाकिस्तान) दूरसञ्चार सेवाको प्रारम्भ
वि.स. २०३२	दूरसञ्चार संस्थानको स्थापना
वि.स. २०४१	दूरसञ्चार संस्थानद्वारा अन्तरदेशीय ट्रंक सेवा (STD) को प्रारम्भ, ग्रामीण दूरसञ्चार सेवाको सुरुवात
वि.स. २०४४	दूरसञ्चार संस्थानद्वारा अन्तर्राष्ट्रिय ट्रंक सेवा (ISD) को प्रारम्भ
वि.स. २०४९	राष्ट्रिय सञ्चार नीति तर्जुमा
वि.स. २०५३	दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को तर्जुमा, नेपालमा इन्टरनेट/इमेल सेवाको सुरुवात
वि.स. २०५४	नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापना, दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ को तर्जुमा
वि.स. २०५५	प्राधिकरणबाट पहिलो पटक निजी क्षेत्रका सेवा प्रदायकलाई इन्टरनेट (इमेल) सेवा सञ्चालनको अनुमतिपत्र प्रदान
वि.स. २०५६	दूरसञ्चार नीति तर्जुमा, नेपालमा मोबाइल सेवाको सुरुवात
वि.स. २०५९	Voice सेवा सञ्चालन लागि निजी क्षेत्रको सेवा प्रदायकलाई अनुमतिपत्र प्रदान
वि.स. २०६०	दूरसञ्चार नीति, २०६० तर्जुमा, ग्रामीण दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनका लागि निजी क्षेत्रको सेवा प्रदायकलाई अनुमतिपत्र प्रदान
वि.स. २०६१	निजी क्षेत्रको सञ्चालकलाई मोबाइल सेवा सञ्चालनको अनुमति प्रदान
वि.स. २०६४	3G सेवाको सुरुवात (सार्क मुलुकमध्ये 3G सेवा प्रारम्भ गर्ने पहिलो मुलुक)
वि.स. २०६९	दूरसञ्चार सेवाको रेडियो फ्रिक्वेन्सी (बाँडफाँड तथा मूल्यसम्बन्धी) नीति, २०६९
वि.स. २०७०	आधारभूत टेलिफोन (Unified Licence) सेवा सञ्चालनको अनुमतिपत्र प्रदान
वि.स. २०७१	ब्रोडब्यान्ड नीति, २०७१
वि.स. २०७२	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२
वि.स. २०७३	दूरसञ्चार सेवाको रेडियो फ्रिक्वेन्सी (बाँडफाँड तथा मूल्यसम्बन्धी) नीति (पहिलो संशोधन), २०७३
वि.स. २०७४	4G सेवाको सुरुवात
वि.स. २०७६	पहिलो पटक लिलाम बढाबढको माध्यमबाट दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनको Frequency प्रदान

वि.स. २०७७	भूउपग्रह नीति, २०७७ स्वीकृत
वि.स. २०७७	Cyber Security Bylaw, २०७७ स्वीकृत गरी लागु
वि.स. २०७८	विदेशमा दर्ता भएका वायुयानहरूमा नेपालको आकाश (10,000 ft भन्दा माथि) मा दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्न Inflight/Aeronautical Telecommunication Service खुल्ला गरिएको ।

अध्याय एक
नियमनसम्बन्धी व्यवस्था

१.१ दूरसञ्चार सेवा नियमनसम्बन्धी प्रमुख कार्यहरू:

आ.व २०७७/०७८ मा दूरसञ्चार क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित र नियमित गर्नका लागि जारी भएका प्रमुख विनियमावली, निर्देशिका, कार्यविधि तथा निर्देशनहरू तपसिल अनुसार रहेका छन् :

- १.१.१ दूरसञ्चार सेवा प्रदायकहरूले संकलन गरेको ग्राहकहरूको फर्म लगायतका ग्राहकहरूको परिचय खुल्ने अन्य कागजातहरू सहितका विवरणहरू डिजिटल रूपमा रूपान्तरण गरे पश्चात् ग्राहकहरूको उक्त विवरणहरू धुल्याउन सक्ने व्यवस्था गरी “दूरसञ्चार सेवा प्रदायकहरूले संकलन गरेको ग्राहकको फर्म लगायतका कागजात धुल्याउने विनियमावली, २०७७” स्वीकृत गरी लागु गरिएको ।
- १.१.२ Cyber Security Bylaw, 2077 स्वीकृत गरी लागु गरिएको ।
- १.१.३ Short Code र Toll Free Number व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ स्वीकृत गरी लागु गरिएको ।
- १.१.४ Internet Bandwidth Service र Intranet Service को लागि नेटवर्क सेवा प्रदायकहरूले ग्राहकसँग गर्ने सम्झौताको ढाँचा स्वीकृत गरी लागु गरिएको ।
- १.१.५ इन्टरनेट सेवा प्रदायक तथा नेटवर्क सेवा प्रदायकहरूले २०७७ आश्विन मसान्तभित्र दाखिला गर्नु पर्ने ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषको रकम दाखिला गर्ने म्याद एक पटकको लागि चालु आ.व. २०७७।७८ को अन्त्यसम्मका लागि थप गरिएको ।
- १.१.६ नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण (ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष) विनियमावली, २०६८ को विनियम (५) र परिच्छेद-४ मा दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ को नियम ३३ मा भएको व्यवस्था र फ्रिक्वेन्सी दस्तुर र रोयल्टी दस्तुर तोकिएको अवधिमा दाखिला नगरेमा लागने जरिवानाको व्यवस्थासँग एकरूपता हुने गरी संशोधन गरिएको ।
- १.१.७ दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त सेवा सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी सामान्य निर्देशिका संसोधन गरिएको ।
- १.१.८ मोबाइल सेवा प्रदायकको नेटवर्क प्रयोग गरेर गलत तथा भ्रामक सन्देशहरू सम्प्रेषण नगर्न/नगराउन मोबाइल सेवा प्रदायक संस्थाहरूलाई निर्देशन जारी गरिएको ।
- १.१.९ देशभर आएको बाढी तथा पहिरोको कारणले कुनै क्षेत्रमा दूरसञ्चार तथा इन्टरनेट सेवामा समस्या देखिएमा प्राधिकरणमा जानकारी गराउन अनुरोध गरिएको ।
- १.१.१० Cyber Awareness activities सञ्चालन गरिएको ।
- १.१.११ पूर्वाधार सहप्रयोग सम्बन्धी विनियमावली तयार गरी लागु गर्ने अन्तिम चरणमा रहेको ।

१.१.१२ विदेशमा दर्ता भएका वायुयानहरूमा नेपालको आकास (१०,००० ft भन्दामाथि) मा दूरसञ्चार सेवा प्रदान गर्न Inflight/Aeronautical Telecommunication Service खुल्ला गरिएको।

१.२ फ्रिक्वेन्सी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यहरू :

१.२.१ फ्रिक्वेन्सी बढाबढ (Frequency Auction)

१०० MHz र २१०० MHz ब्याण्डको बढाबढ प्रक्रिया सम्पन्न गरी उक्त बढाबढबाट सेवा प्रदायक एनसेल एक्जिजिट लिमिटेडलाई १०० MHz र २१०० MHz ब्याण्डमा क्रमशः १.६ MHz (paired) र ५MHz (paired) ब्याण्डविथ फ्रिक्वेन्सी उपलब्ध गराइएको।

१.२.२ १०० MHz Band मा फ्रिक्वेन्सी Refarming

सेवा प्रदायकहरूलाई Contiguous Frequency उपलब्ध गराई फ्रिक्वेन्सीको अधिकतम प्रयोग हुने वातावरण तयार गर्न १०० MHz ब्याण्डमा फ्रिक्वेन्सी Refarm गरिएको।

१.२.३ National Spectrum Strategy

अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन, बजारमा उपलब्ध उपकरणहरूले Support गर्ने फ्रिक्वेन्सी रेन्ज लगायत विषयमा unlicensed (ISM) फ्रिक्वेन्सी ब्याण्ड र यसको प्रयोग सम्बन्धमा अध्ययन भई नीतिगत व्यवस्थाका लागि फ्रिक्वेन्सी नीति निर्धारण समितिमा पेश गरिएको।

- राष्ट्रिय फ्रिक्वेन्सी निर्धारण योजना र रणनीति तयार गरी फ्रिक्वेन्सी वितरण प्रणालीलाई पारदर्शी र व्यवस्थित गर्न National Spectrum Strategy को मस्यौदा तयार गरिएको र उक्त मस्यौदालाई सार्वजनिक गरी सो उपर सरोकारवालाहरूको राय/सुझाव माग गरिएको।
- ५G मोबाइल सेवाको लागि फ्रिक्वेन्सी Allocation गर्ने सम्बन्धमा रेडियो फ्रिक्वेन्सी निर्धारण समितिमा सिफारिस गरिएको।

१.२.४ फ्रिक्वेन्सी व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित अन्य कार्यहरू:

- दूरसञ्चार सेवाको रेडियो फ्रिक्वेन्सी (बाँडफाँट तथा मूल्यसम्बन्धी) नीति (पहिलो संशोधन), २०७३ मा संशोधन गरी सम्पूर्ण मोबाइल फ्रिक्वेन्सी ब्याण्डहरूमा प्रविधि तटस्थताको नीति अपनाइएको।
- दूरसञ्चार पूर्वाधारहरू राम्रोसँग खडा हुन नसकेको नेपालको भौगोलिक रूपमा दुर्गम तथा विकट क्षेत्रहरूमा Fixed Satellite Services (FSS/VSAT) को मध्यमबाट सञ्चारको सञ्जालमा जोडिन

तथा दूरसञ्चारका आम उपभोक्ताहरूले सुविधा प्राप्त गर्न सक्ने वातावरण बनाई उच्च ब्याण्डविथ सहितको ब्रोडब्याण्ड FSS सेवा प्रदान गर्न Ka ब्याण्डको 19.7 GHz -21.2 GHz (Downlink) paired with 29.5 GHz-31 GHz (Uplink) को फ्रिक्वेन्सीलाई Fixed Satellite Services (FSS) को लागि निर्धारण गरिएको ।

- ITU Radio Regulations 2020, 3GPP Standards, अन्तर्राष्ट्रिय/ क्षेत्रीय प्रचलन तथा राष्ट्रिय आवश्यकता समेतलाई मध्यनजर गर्दै 5G लगायतका नवीनतम प्रविधिहरूलाई नेपालमा भित्र्याउन तथा प्रयोगको वातावरण तयार गर्न विभिन्न फ्रिक्वेन्सी ब्याण्डहरूलाई दूरसञ्चार सेवाका लागि allocate गर्न रेडियो फ्रिक्वेन्सी नीति निर्धारण समितिमा निर्णयको लागि सिफारिस गरिएको ।
- नेटवर्क विस्तार तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी दूरसञ्चार सेवा विस्तार गर्न सेवा प्रदायकहरूबाट माग भए बमोजिम माइक्रोवेभ फ्रिक्वेन्सी (६/७/८/१५/१८ GHz) ब्याण्डका जम्मा १४७३ वटा नयाँ माइक्रोवेभ लिंकहरूको स्वीकृति प्रदान गरिएको। साथै, सेवा प्रदायकहरूबाट माग भए बमोजिम प्राधिकरणबाट पूर्व स्वीकृत माइक्रोवेभ फ्रिक्वेन्सी (७/८/१८ GHz) ब्याण्डका जम्मा १३३० वटा माइक्रोवेभ लिंकहरूको स्वीकृति रद्द गरिएको ।
- दूरसञ्चार क्षेत्रसँग सम्बन्धित पूर्वाधार जस्तै Microwave Links, VSAT टर्मिनल, Optical Fiber Network एवं 2G/3G/4G Network Coverage Map को अद्यावधिक विवरणहरू GIS Based Telecommunications Infrastructure Management Information System (GBTIMIS) मा अद्यावधिक गरिएको ।
- SMS4DC (Spectrum Management System for Developing Countries) तथा प्राधिकरणको GBTIMIS लगायतका High Computational Requirements भएका प्रणालीहरू सञ्चालन गर्न Workstation स्थापना गरी प्रयोगमा ल्याइएको ।
- नेपालमा 5G को सम्भाव्यता सम्बन्धमा तथा 5G, SRDs को लागि फ्रिक्वेन्सी allocate गर्दा हुन सक्ने Interference सम्बन्धमा Institute of Engineering, TU लगायतका संघ/सस्था मार्फत अध्ययन/अनुसन्धान गराइएको ।
- दूरसञ्चारका विभिन्न सेवाहरू जस्तै मोबाइल, माइक्रोवेभ, भी-स्याटमा फ्रिक्वेन्सी प्रयोग गरे बापत सेवा प्रदायकहरूबाट आ.व. ०७७/७८ मा फ्रिक्वेन्सी दस्तुर जम्मा रू. ३,७२,९९,७९,९२०/१२ (अक्षरेपी तीन अर्ब बहत्तर करोड उनान्सय लाख उनन्सत्तरी हजार नौ सय बीस रूपैयाँ बाह्र पैसा मात्र) नेपाल सरकारको राजस्व खातामा दाखिल भएको। । आ.व. २०७७/७८ मा नेपाल सरकारलाई बुझाएको फ्रिक्वेन्सी बापतको रकमको विस्तृत विवरण अनुसूची-३ मा देखाइएको छ ।

१.३ आ.व. २०७७/७८ मा भएका प्रमुख निर्णयहरू

प्राधिकरणले दूरसञ्चार क्षेत्रको व्यवस्थापन तथा नियमनको लागि आ.व. २०७७/७८ मा गरेका प्रमुख निर्णयहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

- दूरसञ्चार विधेयक उपर दफाबार छलफल गरी उक्त मस्यौदामा आवश्यक संशोधन एवं परिमार्जनसहित तयार गरिएको दूरसञ्चार विधेयकको मस्यौदा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा पेश गरिएको ।
- दूरसञ्चार (सेवा प्रदायक नियमन तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन) नियमावली, २०७७ को मस्यौदा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा सिफारिस गरिएको ।
- दूरसञ्चार पूर्वाधारमा भइरहेको अनावश्यक दोहोरो लगानीलाई न्यून गरी दूरसञ्चार सेवा सस्तो बनाउन, दूरसञ्चार सेवा छिटो छरितो रूपमा विस्तार गरी सेवा सर्वसुलभ बनाउन र वातावरणीय संरक्षण र सौन्दर्यको लागि दूरसञ्चार पूर्वाधारको निर्माण तथा प्रयोगलाई व्यवस्थित गर्नका लागि दूरसञ्चार पूर्वाधारको सहप्रयोग र सोको शुल्क निर्धारण सम्बन्धी विनियमावली, २०७८ लागु गरिएको ।
- भूकम्पबाट अति प्रभावित क्षेत्रमा सेवा प्रदायकहरूद्वारा जडान गरिएको इन्टरनेट सेवाको Free Service Period थप गर्ने सहमतिको लागि सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा सिफारिस गरिएको ।
- नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ लागु गरिएको ।
- लोकेसन ट्र्याकिङ्ग सेवालाई खुल्ला गर्न दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ को अनुसूचीमा थप गर्न सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा सिफारिस गरिएको ।
- दूरसञ्चार पूर्वाधार सम्बन्धी नियमावली, २०७७ को मस्यौदा स्वीकृत गरी सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा सिफारिस गरिएको ।

१.४ आ.व. २०७७/०७८ मा जनशक्ति विकास, जनचेतना अभिवृद्धि तथा सुसूचित गर्न गरिएका प्रयासहरू निम्नानुसार रहेको छ :

१.४.१ जनशक्ति विकास सम्बन्धी कार्यहरू

- प्राधिकरणमा नवनियुक्त सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम प्रदान गरिएको ।
- प्राधिकरणका कर्मचारीहरूको क्षमता विकासको लागि Virtual रूपमा विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठी, सेमिनार तथा बैठकहरूमा सहभागी गराइएको छ । प्राधिकरणका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूले भाग लिएको Virtual अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठी, आदिको विवरण अनुसूची-४ मा दिइएको छ ।
- प्राधिकरणको २३औं वार्षिकोत्सवका अवसरमा वर्षभरिमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने कर्मचारीहरूमध्येबाट उपनिर्देशक श्री संदिप अधिकारीलाई यस वर्षको प्राधिकरण सेवा पुरस्कारसहित थप दुई ग्रेड पुरस्कार र अन्य १७ जना कर्मचारीहरूलाई थप एक ग्रेड पुरस्कार प्रदान गरिएको ।

१.४.२ जनचेतना अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यहरू:

- नेपाल टेलिभिजनसँग वार्षिक सम्झौता गरी वर्षभरि नै प्राधिकरणबाट उपभोक्ता सचेतना सम्बन्धी सन्देश प्रसारण गरिँदै आएको,
- नेपाल टेलिभिजनसँगको सहकार्यमा COVID-19 हटलाइनसम्बन्धी कार्यक्रम प्रसारण गर्ने व्यवस्था गरिएको,
- विभिन्न साप्ताहिक, पाक्षिक, मासिक पत्रपत्रिका तथा अनलाइन मिडियाहरूमा प्राधिकरणबाट उपभोक्ता सचेतनासम्बन्धी सूचनाहरू नियमित रूपमा प्रकाशन गरी उपभोक्ताहरूलाई सुसूचित गराउँदै आएको,
- नेपालको दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधि विषयका नीतिगत तथा समसामयिक विषयमाथि विषय विज्ञ तथा सरोकारवालाहरूलाई सहभागी Telcos-Talk Series सञ्चालन गरिएको,
- भूकम्पबाट प्रभावित तथा IT Lab स्थापना भएको रसुवा जिल्लाको ग्रामीण समूदायलाई लक्षित गरी ग्रामीण क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको महत्व विषयक जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,
- ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषद्वारा संचालित आयोजनाहरूको प्रगति विवरण हरेक महिना सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।

- मोबाइल टेलिफोन तथा इन्टरनेट सेवाको गुणस्तर सम्बन्धमा प्रदेशस्तरीय अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।

१.५ अनुगमनसम्बन्धी गतिविधि

आ.व.२०७७/०७८ मा प्राधिकरणबाट गरिएका अनुगमन तथा निरीक्षण सम्बन्धी कार्यहरू निम्नानुसार छन्:

- १.५.१ दूरसञ्चार सेवा प्रदायकले अनुमतिपत्रको शर्त बमोजिम कार्य गरे नगरेको सम्बन्धमा नियमित रूपमा अनुगमन तथा निरीक्षण गरिएको ।
- १.५.२ इन्टरनेट सेवा प्रदायकहरूलाई ग्राहकहरूले Support and Maintenance तथा अन्य सेवा सम्बन्धी गुनासो समाधान र सम्पर्कका लागि टोल फ्री नम्बरको व्यवस्था गर्न निर्देशन दिइएकोमा ८९ वटा इन्टरनेट सेवा प्रदायकहरूको टोल फ्री नम्बर व्यवस्था गरेका र सोको विवरण प्राधिकरणको वेबसाइटमा अद्यावधिक गरिएको ।
- १.५.३ दूरसञ्चार ऐन, २०५३, दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ र अनुमतिपत्रका शर्तहरू विपरीत कार्य गरेको सम्बन्धमा अनुगमन गरी अनुमतिपत्रका शर्तहरू विपरीत कार्य गर्ने सेवा प्रदायकलाई कारबाही गरिएको ।
- १.५.४ सेवा प्रदायकहरूले पेश गरेको वित्तीय विवरणहरू परीक्षण गर्ने कार्य सुरु गरिएको ।
- १.५.५ एनसेल प्रालिको App Gallery-Gameloft र Business Handling Fee सम्बन्धी सेवा उपलब्ध गराउँदा ग्राहकको मन्जुरीविना Auto Renew गरिएको पाइएपछि ग्राहकको अनुमति बेगर असुल गरिएको रकम ग्राहकलाई नै फिर्ता गराउने गरी कारबाहीको प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- १.५.६ विभिन्न सेवा प्रदायकहरूले इन्टरनेशनल ब्याण्डविथ सेवा आयात गरे नगरेको सम्बन्धमा अनुगमन गरिएको ।
- १.५.७ Lanpan Khyah(@LKhyah) भन्ने ह्याकरले link.medium.com मा ब्लग पोस्ट गरेर श्री स्मार्ट टेलिकम प्रा.लि.का ग्राहकहरूको व्यक्तिगत विवरणहरू चुहावट गरेको विषयमा निरीक्षण तथा जाँचबुझ गरिएको ।

- १.५.८ Worldlink Communications Ltd. ले Himalayan Online Services Pvt. Ltd. को IP Block गरेको भन्ने उजुरीका सम्बन्धमा Worldlink बाट स्पष्टीकरण माग गरी सचेत गराइएको ।
- १.५.९ साइबर सुरक्षा सम्बन्धी विनियमावली, २०७७ बमोजिम External Audit को लागि IS तथा Cloud Auditors को सूची तयार गरिएको ।
- १.५.१० प्रहरी प्रधान कार्यालय, साइबर ब्यूरो, भोटाहिटीले केही शंकास्पद IP Address सम्बन्धी विवरण (Logs) Vianet Communications Pvt. Ltd. बाट माग गरेकोमा सो विवरण उपलब्ध नगराएको पाइएकोले स्पष्टीकरण माग गरी सचेत गराइएको ।
- १.५.११ प्राधिकरणको Bandwidth monitoring NMS System मा अनधिकृत पहुँच भई Data loss भएको सम्बन्धमा निरीक्षण तथा जाँचबुझ गरिएको ।
- १.५.१२ नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको बिलिंग प्रणाली सम्बन्धमा गुनासो प्राप्त भई सो सम्बन्धमा उक्त कम्पनीको बिलिंग प्रणाली तथा SMS log, Data Consumption log समेत निरीक्षण तथा जाँचबुझ गरिएको ।
- १.५.१३ दूरसञ्चार सेवाको लागि प्रयोग गरिने Signal Power Level को अवस्था के कस्तो रहेको छ सो सम्बन्धमा विभिन्न फ्रिक्वेन्सीहरूको Signal Power Level को विभिन्न स्थानमा अनुगमन गरिएको ।
- १.५.१४ ग्राहकले आफ्नो इन्टरनेट खपत आफै हेर्न सक्ने व्यवस्था गर्न सेवाप्रदायकहरूलाई निर्देशन दिइएको र सो पश्चात् ग्राहक आफैले आफ्नो MRTG हेर्न सक्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएको ।
- १.५.१५ अवैध Gaming App हरू बन्द गर्न निर्देशन दिएको ।

१.६ बन्दाबन्दी (Lock down) को अवस्थामा दूरसञ्चार सेवा व्यवस्थापन

गत वर्ष जस्तै यस वर्षमा समेत COVID-19 को कारण पटक पटक नेपाल सरकारबाट निषेधाज्ञा जारी भएको र सो अवधिमा दूरसञ्चार सेवालाई नियमित र व्यवस्थितरूपमा सञ्चालन गर्ने प्रबन्ध मिलाउन प्राधिकरण निरन्तर लागिपरेको थियो । प्राधिकरणबाट दूरसञ्चार सेवा नियमित र व्यवस्थित गर्न निम्नानुसार प्रयासहरू गरिएका थिए ।

१.६.१ दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनको लागि निर्वाधरूपमा काममा आवतजावतको लागि आवश्यक सवारी पास उपलब्ध गराइएको,

१.६.२ इन्टरनेट सेवा सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त सम्पूर्ण सेवा प्रदायकहरू लकडाउन अवधिभर ग्राहकको लाइन नकाट्न, समयमा नै मर्मत गरी सेवा सुचारू गर्ने व्यवस्था गर्न निर्देशन दिइएको,

१.६.३ Office Automation System को प्रयोग गरी प्राधिकरणको दैनिक क्रियाकलापहरू नियमित रूपमा सम्पादन गरिएको ।

१.७ Numbering सम्बन्धी भएका कार्यहरू

मोबाइल सेवा प्रदायकहरूको सञ्चालन प्रयोग गरी सञ्चालन हुने Value Added सेवाहरूका निमित्त नयाँ सेवा प्रदायकहरूलाई तथा सञ्चालनमा भइरहेका सेवा प्रदायकहरूलाई थप Short Codes/USSD प्रदान गरिएको छ । सेवा सञ्चालनका लागि प्रदान गरिएका Short Codes/USSD को विस्तृत विवरण अनुसूची-५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

१.८ उपकरणको Type Approval सम्बन्धमा भएका कार्यहरू :

नेपालमा आयात तथा बिक्री वितरण गरिने मोबाइल तथा ग्राहकहरूले प्रयोग गर्ने रेडियो उपकरणहरूको स्तर निर्धारण गर्ने व्यवस्थाका लागि दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा १३(च)को प्रावधान अनुरूप प्राधिकरणले Type Approval Working Procedure for Customer Premises Radio Telecommunication Equipment-”2016 (TAP-04)“ लागु गरेको छ । साथै मोबाइल डिभाइसहरूको IMEI/MEID/ESN अनिवार्य रूपमा दर्ता गर्न अन्तरिम निर्देशिका (Interim Directive for Implementation of National Equipment Identity Registry (NEIR), 2072) जारी भए सँगै मोबाइल डिभाइसहरूको IMEI/MEID/ESN दर्ता गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । आ.व.२०७७/७८ मा प्राधिकरणबाट Type Approval गरिएका उपकरणहरू सम्बन्धी विस्तृत विवरण तथा मोबाइल डिभाइसहरूको IMEI/MEID/ESN दर्ता सम्बन्धी विवरण अनुसूची-६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

१.९ तार व्यवस्थापन

नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी विद्युतका तार भूमिगत गर्दा २ वटा Duct Telecom Sector का लागि छुट्टै राख्ने व्यवस्था मिलाईएको छ जसले गर्दा विद्युत भूमिगत भएका/हुने

स्थानहरूमा असरल्ल रूपमा रहेका तारहरूको दीर्घकालीनरूपमा व्यवस्थापन हुनेछ र शहरी सौन्दर्य कायम गर्न सहयोग पुग्नेछ ।

Fast Track मा Under Ground ducting को लागि नेपाल सरकार मार्फत नेपाली सेनालाई अनुरोध गरिसकिएको छ ।

१.१० मोबाइल डिभाइस म्यानेजमेन्ट सिस्टम:

- हराएका तथा चोरी भएका मोबाइल सेटहरूको Tracking गर्नका लागि Online Tracking System प्रयोगमा ल्याइएको छ । त्यसैगरी मोबाइल सेटको Unique Identity को Online दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाउनुका साथै Mobile Device Management System विकास, जडान, परीक्षण तथा सञ्चालनका लागि MDMS Service Provider छनौट गरी आवश्यक Software आयात भई जडान गरेर Importer Module सञ्चालनमा रहेको र Custom Module संचालनको लागि तयारी अवस्थामा पुगेको | त्यसै गरी MNO र LEA Module सञ्चालनमा ल्याउने क्रममा रहेको छ ।

अध्याय दुई
सेवाको गुणस्तर, उपभोक्ता हित संरक्षण
तथा
साइबर सुरक्षा

२.१ सेवाको गुणस्तर सम्बन्धमा

दूरसञ्चार सेवाको गुणस्तर सम्बन्धी विनियमावली, २०७३ को विनियम ५ मा उल्लेख भए अनुसार अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले नियमित रूपमा आफूले प्रवाह गरेको दूरसञ्चार सेवाको गुणस्तर मापन गर्नुपर्ने र गुणस्तर मापनको प्रतिवेदन प्रत्येक तीन महिनामा सो अवधि समाप्त भएको १० कार्यदिनभित्र प्राधिकरणमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

आ.व. २०७७/७८ मा मोबाइल सेवा प्रदायकहरूबाट भक्तपुर, ललितपुर, बनेपा, धुलिखेल, पनौती, अरनिको राजमार्ग (जमल-धुलिखेल खण्ड) क्षेत्रहरूमा मोबाइल सेवाको गुणस्तर परीक्षणका लागि ड्राईभ टेष्ट गरी प्राप्त प्रतिवेदनको अध्ययन र Cross Verification समेत गरी सेवा प्रदायकहरूलाई तोकिए बमोजिमको सेवाको गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक निर्देशन दिइएको छ ।

दूरसञ्चार सेवाको गुणस्तरसम्बन्धी विनियमावली, २०७३ को विनियम ८ को व्यवस्था अनुरूप प्राधिकरणबाट यस आ.व.मा देशका विभिन्न स्थानहरूमा विभिन्न सेवा प्रदायकहरूले प्रदान गरीरहेको मोबाइल सेवाको गुणस्तरको Drive Test प्रविधि प्रयोग गरी निरीक्षण तथा अनुगमन गरी तयार गरिएका प्रतिवेदनहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक गरिँदै आएको छ । आ.व. २०७७/७८ मा प्राधिकरणबाट भक्तपुर, काठमाडौं र ललितपुर नगरपालिका लगायतका क्षेत्रहरूमा मोबाइल सेवाको गुणस्तर परीक्षणका लागि Drive Test गरी सोको प्रतिवेदन प्राधिकरणको website मा प्रकाशन गरिएको छ ।

२.२ NTA Speedtest Web पोर्टल

प्राधिकरणको NTA Speed Test Web पोर्टललाई अद्यावधिक गरिएको छ । उक्त पोर्टलमा पहिले उपभोक्ताले आफूले प्रयोग गरेको इन्टरनेट सेवाको Local throughput र प्राधिकरणले निर्धारण गरेको सेवा मानकहरू राष्ट्रिय स्तरमा मात्र मापन गर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो प्रणाली अद्यावधिक गरी इन्टरनेट सेवाको speed र सम्बन्धित मानकहरूको अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा समेत मापन गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

२.३ उपभोक्ताको गुनासो सुनुवाइ

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ६ र दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ को नियम २२ र २४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र प्राप्त सेवाप्रदायकहरूले सञ्चालन गरेको सेवाको सम्बन्धमा प्राधिकरणसमक्ष उजुरी गरेमा प्राधिकरणले उजुरी व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

सोही व्यवस्था अनुसार प्राधिकरणमा आ.व. २०७७/७८ मा जम्मा ३०९ वटा गुनासाहरू प्राप्त भएकोमा ती गुनासाहरूलाई सम्बोधन गरिएको छ, जसमा voice सेवाप्रदायकसँग सम्बन्धित ९० वटा गुनासो रहेका छन् भने इन्टरनेट सेवाप्रदायकसँग सम्बन्धित २१९ वटा गुनासो प्राप्त भएका छन् । प्राप्त भएका अधिकांश गुनासोहरू सम्बोधन भएका छन् । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची-७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

प्राधिकरणबाट उपभोक्ता हित संरक्षणका सम्बन्धमा सम्बन्धमा गरिएका कार्यहरू

१. नेटवर्क सेवा प्रदायकहरूले ग्राहकसँग गर्नुपर्ने सम्झौतालाई व्यवस्थित तथा एकरूपता कायम गर्नको लागि Internet Bandwidth Service र Intranet Service को लागि छुट्टा छुट्टै सम्झौताको ढाँचा तयार गरी लागु गरिएको ।
२. दूरसञ्चार सेवाका सम्बन्धमा उपभोक्ताहरूको गुनासोलाई थप व्यवस्थित एवं प्रभावकारी बनाउनको लागि दूरसञ्चार उपभोक्ताहरूले सोझै अनलाइन मार्फत गुनासो दर्ता गर्न सक्ने गरी “गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली (Complaint Handling System)” तयार गरी लागु गरिएको ।
३. सामाजिक अपराधसँग सम्बन्धित घटनाहरूलाई कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थाले सामाजिक सञ्जाल लगायत विभिन्न डिजिटल माध्यमहरूमा सार्वजनिक गर्दा कुनै पनि किसिमको गोपनीयता, गाम्भीर्य र संवेदनशीलताको ख्याल नगरी कार्य गर्ने गरेको कारण पीडित तथा प्रभावितहरू थप पीडामा परी हतोत्साहित भएर आत्महत्यासम्मका प्रयास गरेको भन्ने बुझिन आएकोले नागरिकहरूको सम्मानित जीवन बाँच्न पाउने अधिकारनै हनन हुने खालका कार्य नगर्न/नगराउन दूरसञ्चार सेवा प्रदायकहरू तथा दूरसञ्चार सेवा प्रयोगकर्ताहरूलाई सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी अनुरोध गरिएको ।
४. कसैले हराएको मोबाइल सेट भेट्टाएमा सम्बन्धित व्यक्तिलाई नदिई अन्य व्यक्तिलाई विक्री गरेको वा कसैले खरिद गरेको पाइएमा सहजै “Mobile Tracking” गर्न सकिने भएकोले त्यसरी भेट्टाएको फोन सेट सम्बन्धित व्यक्तिलाई वा नजिकको नेपाल प्रहरीको कार्यालयमा वा प्राधिकरणमा जानकारी गराई फिर्ता गर्न र त्यस्तो फोनसेट कसैले पनि खरिद गरी प्रयोग नगर्न सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी सर्वसाधारणलाई जानकारी गराइएको ।
५. उपभोक्ताले दूरसञ्चार सेवा मर्मत तथा अन्य विषयमा गुनासो गर्दाको फोनको पैसा नलाग्ने गरी सम्बन्धित सेवा प्रदायकले Toll Free नम्बर राखलाई अनिवार्य गरिएको ।

दूरसञ्चार सेवा सम्बन्धमा ग्राहक र सेवा प्रदायक तथा सेवा प्रदायकहरू बीच भएको गुनासोका सम्बन्धमा प्राधिकरणबाट भएका फैसला :

दूरसञ्चार प्राधिकरण एक अर्धन्यायिक निकाय समेत रहेको र यसले दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा १६, ३९ वा ४७ अनुसार कारवाही हुन सक्ने उजुरी वा निवेदनको किनारा गर्ने कानुनी व्यवस्था छ । यसलाई कार्यान्वयन गर्न प्राधिकरणले नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण (उजुरी कारवाहीसम्बन्धी कार्यविधि) विनियमावली, २०६८ बनाई लागु गरेको छ । सो कार्यविधि अन्तर्गत आ.व. २०७७/७८ मा प्राधिकरणसँग सम्बन्धित उजुरीहरूको विवरण निम्न बमोजिम तालिकीकरण गरिएको छ ।

सि.न.	निवेदक	विरुद्ध	विषय	अवस्था
१.	जिल्ला ललितपुर, ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. २ बस्ने श्री अब्दुल सत्तार ।	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, भद्रकाली, काठमाडौं	नेपाल टेलिकमको International Roaming को Mobile Billing सम्बन्धमा ।	निवेदकले लिएको जिकिर पुष्टि हुने प्रमाण पेश गर्न नसकेकोले निवेदकले तिर्नु पर्ने रकमको दायित्वबाट पछि हट्न नमिल्ने भन्ने प्राधिकरणबाट मिति २०७७/०९/०६ गते निर्णय भएको । हाल उक्त उजुरी पुनरावेदन समितिमा विचाराधीन रहेको ।

यसका अतिरिक्त प्राधिकरणको विरुद्ध अदालतमा परेका उजुरी/मुद्दाहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची-८ मा देखाइएको छ ।

अध्याय तीन
अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था

३.१ अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्णयहरू :

३.१.१ अनुमतिपत्र जारी :

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा २३ बमोजिम आ.व. २०७७/७८मा इन्टरनेट (इमेलसहित) सेवा सञ्चालनका लागि ४ र नेटवर्क सेवा सञ्चालनको लागि २ र गरी जम्मा ६(छ) वटा अनुमतिपत्र जारी गरिएको छ । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची-९ मा उल्लेख गरिएको छ । प्राधिकरणबाट विभिन्न दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनका लागि अनुमतिपत्र प्रदान गरिएकोमा हाल १९५ (एक सय पन्चानब्बे) अनुमतिपत्र बहाल (Valid) रहेका छन् । हाल सञ्चालनमा रहेका अनुमतिपत्र प्राप्त सेवा प्रदायकहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची-१० मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.१.२ अनुमतिपत्र खारेजी

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा २५ तथा दफा २८ बमोजिम अनुमतिपत्र खारेज हुने/गर्न सक्ने कानुनी व्यवस्था अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा भिस्याट प्रयोगकर्ताको १ (एक) वटा अनुमतिपत्र खारेज गरिएको छ । यस आ.व.मा अनुमतिपत्र खारेज भएका सेवा प्रदायकहरूको विवरण अनुसूची-११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.१.३ अनुमतिपत्र नवीकरण

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा २५ र दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ को नियम १२ बमोजिम प्राधिकरणबाट आ.व. २०७७/७८ मा इन्टरनेट (इ-मेल सहित) को १०(दश), Basic Telecommunication सेवाको १ (एक), VSAT प्रयोगकर्ताको १ (एक), ग्रामीण इन्टरनेट इमेलको को १ (एक) गरी जम्मा १३ (तेह्र) वटा अनुमतिपत्र नवीकरण गरिएको छ । यस आ.व.मा नवीकरण गरिएका अनुमतिपत्रको विवरण अनुसूची-१२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.१.४ उपकरण सिफारिस सम्बन्धमा

दूरसञ्चार सेवाको पूर्वाधार विकास/विस्तार तथा सुधारका लागि आ.व. २०७७/७८ मा जम्मा रु. ३ अर्ब ३३ करोड ५९ लाख २८ हजार ३ सय २४ पैसा २२ बराबरको उपकरण आयातका लागि सिफारिस गरिएको छ । जसमध्ये ५२.८३ प्रतिशत नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि., ४७.०१ प्रतिशत एनसेल प्रा. लि. ०.०९ प्रतिशत कन्स्टेलेसन प्रा.लि. तथा बाँकी ०.०७% क्लासिक टेक प्रा.लि. को रहेको छ । विस्तृत विवरण देहाय अनुसार तालिकामा देखाइएको छ ।

सि.न.	सेवा प्रदायक	उपकरण सिफारिस रकम रू.	प्रतिशत
१.	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	1,762,477,675.85	५२.८३
२.	एनसेल एक्सिएटा लिमिटेड	1,568,295,926.11	४७.०९
३.	कन्स्टेलेसन प्रा.लि.	310,577,265.73	०.०९
४.	क्लासिक टेक प्रा.लि.	2,200,472.26	०.०७
जम्मा		3,335,928,324.22	100

३.१.५ विदेशी मुद्रा सिफारिस सम्बन्धमा

दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनका लागि दूरसञ्चारसँग सम्बन्धित विदेशी संस्थासँगको सम्झौता बमोजिम गर्न आवश्यक पर्ने विदेशी मुद्रा भुक्तानीका लागि दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ३५(३) बमोजिम वाणिज्य बैंक तथा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय मार्फत सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरिदै आएको छ । प्राधिकरणबाट आ.व. २०७७/७८ मा जम्मा रू. १२ अर्ब ३७ करोड ८६ लाख ८७ हजार ५ सय ७७ पैसा ५९ विदेशी मुद्रा भुक्तानीका लागि सिफारिस गरिएको छ । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची-१३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.२ महसुल दर सम्बन्धमा

प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र प्राप्त विभिन्न सेवा प्रदायकहरूले दूरसञ्चार सेवाहरू प्रदान गरे बापत ग्राहकहरूसँग लिने महसुल दर दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ४२ बमोजिम प्राधिकरणबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्थाबमोजिम सेवा प्रदायकहरूले ग्राहकसँग लिने महसुल दर प्राधिकरणबाट स्वीकृत गरी लागु गरेका छन् भने इन्टरनेट सेवाको हकमा प्रतिस्पर्धाको आधारमा Price Cap को सिद्धान्त बमोजिम महसुल दर स्वीकृत गरिँदै आएको छ । हाल Voice सेवा प्रदायकहरूले ग्राहकहरूसँग लिने प्राधिकरणबाट स्वीकृत महसुल दर अनुसूची-१४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.३ प्रमुख सेवा प्रदायकहरूको परिचय

१. नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड:

नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडले प्रदान गर्ने प्रमुख सेवाहरू Landline Service (Voice), GSM Service (3G,4G/LTE), CDMA Service, Data Service एवं विभिन्न Value Added Service हरू हुन् । नेपालमा दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्ने पहिलो संस्थाको रूपमा स्थापित नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडमा प्राविधिक कर्मचारी २५१० र अप्राविधिक १४४८ गरी जम्मा ३९५८ जना कर्मचारीहरू कार्यरत छन् । यस संस्थाले प्रदान गर्ने सेवा नेपाल राज्यका ७७ वटै जिल्लाहरूमा

उपलब्ध छन् । यस संस्थामा ९०% भन्दा बढी नेपाल सरकारको लगानी रहेको छ । यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार संस्थाबाट प्रदान गरिएका सेवाहरूमध्ये GSM(Mobile) र PSTN सेवा ७७ जिल्लामा पुगेको देखिन्छ भने Fiber To The Home(FTTH) सेवा ५४ जिल्लाका १०३ स्थानीय तह र IPTV सेवा १४ जिल्लाका ३८ स्थानीय तहमा सेवाको पहुँच विस्तार भएको देखिन्छ । साथै संस्थाबाट प्राप्त विवरण (Unaudited) अनुसार आ.व.२०७७/७८ मा संस्थाले दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत ३ अर्ब ७४ करोड ४९ लाख ७० हजार ५ सय ९७, मूल्य अभिवृद्धि कर बापत ३ अर्ब १ करोड ८० लाख १४ हजार ३ सय ८९ तथा अन्य कर/महसुल बापत ४ अर्ब १० करोड तथा स्वामित्व कर बापत ५९ लाख १३ हजार लाख फ्रिक्वेन्सी रकम बापत रु.१ अर्ब ७१ करोड ७१ लाख ६५ हजार ८ सय ३४ रूपियाँ भुक्तानी गरेको छ ।

२. एनसेल एक्जिज्यटा लिमिटेड

एनसेल एक्जिज्यटा लिमिटेडले नेपाल राज्यभर GSM प्रविधिमा आधारित सेलुलर मोबाइल सेवा (3G, 4G/LTE Data Service) का साथै विभिन्न Value Added Service हरू प्रदान गर्दछ । नेपालमा GSM प्रविधिमा आधारित सेलुलर मोबाइल सेवा प्रदान गर्ने पहिलो निजी कम्पनीको रूपमा स्थापित संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक ३२७ (महिला-१०८ पुरुष-२१९) तथा प्राविधिक २१३ (महिला-२३ पुरुष-१९०) गरी जम्मा ५४० कर्मचारी कार्यरत छन् । यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा संस्थाले दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत रु. ४ अर्ब ६९ करोड ६१ लाख १४ हजार १५ रूपियाँ, मूल्य अभिवृद्धि कर बापत रु.५ अर्ब ५१ करोड ४३ लाख ७२ हजार ६ सय १७ रूपैया, रोयल्टी बापत रु.२ अर्ब २१ करोड १३ लाख ५७ हजार ३ सय २३ तथा अन्य कर/महसुल बापत करिब रु.१२ अर्ब ९६ करोड ६२ लाख ५४ हजार १ सय ७२, तथा फ्रिक्वेन्सी रकम बापत रु.१ अर्ब ५९ करोड ९१ लाख ३१ हजार ६ सय भुक्तानी गरेको छ ।

३. स्मार्ट टेलिकम प्रा.लि.

स्मार्ट टेलिकम प्रा.लि. ले नेपाल राज्यभर सेलुलर मोबाइल सेवा (2G, 4G/LTE, Data Service) का साथै विभिन्न Value Added Service हरू प्रदान गरिआएको छ । प्राधिकरणबाट आधारभूत दूरसञ्चार सेवा (Unified License) प्राप्त पहिलो कम्पनीको रूपमा स्थापित यस संस्थामा प्रत्यक्ष रूपमा १०५ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेको विवरण प्राप्त भएको छ । यसले हालसम्म ४४ जिल्लामा आफ्नो सेवा विस्तार गरेको देखिन्छ ।

४. वर्ल्डलिंक कम्युनिकेशन लि.

वर्ल्डलिंक कम्युनिकेशन लि. प्राधिकरणबाट इन्टरनेट इमेल सेवाका साथै नेटवर्क सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था हो । नेपालमा इन्टरनेट सेवाको सुरुवातदेखि नै यस संस्थाले इन्टरनेट/इमेल सेवाको अनुमति प्राप्त गरी सेवा सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ । आ.व. २०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक ५५९ (महिला-१५६ र पुरुष-४०३ जना) तथा प्राविधिक १४२(महिला-९ र पुरुष-१३३) गरी जम्मा ७०० जना कर्मचारी कार्यरत छन् । यस संस्थाबाट प्राप्त अपरिष्कृत विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा संस्थाले दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत रू. ५३ करोड १ लाख ३ हजार ७ सय नब्बे, मूल्य अभिवृद्धि कर बापत रू. १ अर्ब २१ करोड ४७ लाख ५३ हजार ५ सय ९४ तथा अन्य कर/महसुल बापत करिब रू. ८२ करोड ४२ लाख ८७ हजार तथा रोयल्टी बापत रू. ११ करोड ८२ लाख २५ हजार नेपाल सरकारलाई बुझाएको देखिन्छ । यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार सातै प्रदेशका ७० जिल्लामा इन्टरनेट सेवा प्रदान गरिरहेको देखिन्छ ।

५. सुविसु केबल नेट प्रा.लि.

सुविसु केबल नेट प्रा.लि. प्राधिकरणबाट इन्टरनेट इमेल सेवाका साथै नेटवर्क सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था हो । नेपालमा केबल इन्टरनेट सेवाको सुरुवात सुविसु केबल नेट प्रा.लि. ले गरेको हो । उक्त संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक ४३१ (महिला-१७२ पुरुष-२५९) तथा प्राविधिक १२९३ (महिला-१६३ पुरुष-११३०) प्राविधिक गरी जम्मा १७२४ कर्मचारी कार्यरत छन् । यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा संस्थाले दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत करिब रू. १२ करोड ९८ लाख ८९ हजार ९ सय ५७, मूल्य अभिवृद्धि कर बापत रू. ५४ करोड १३ लाख ५५ हजार ३ सय ६१, रोयल्टी रकम रू. ५ करोड ७० लाख १४ हजार २ सय १४ तथा अन्य कर/महसुल बापत करिब रू. १४ करोड ७१ लाख ६० हजार ८ सय ५९ भुक्तानी गरेको छ ।

६. भायानेट कम्युनिकेशन्स प्रा.लि.

भायानेट कम्युनिकेशन्स प्रा.लि. यस प्राधिकरणबाट इन्टरनेट इमेल सेवाका साथै नेटवर्क सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था हो । उक्त संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक १०८६ (महिला-२०० पुरुष-८८६) तथा प्राविधिक २३२ (महिला-३१ पुरुष-२०१) गरी जम्मा १७२४ कर्मचारी कार्यरत छन् । यस संस्थाबाट

प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा संस्थाले मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT) बापत रू. ६ करोड ७१ लाख ८३ हजार ९ सय ७२, रोयल्टी रकम बापत रू.३ करोड २० लाख ४९ हजार ४ सय ७३, दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत रू. २५ करोड ४३ लाख ११ हजार ४ सय ६७ तथा अन्य कर/महसुल बापत करिब रू.१० करोड ७० लाख ५३ हजार ९ सय ९२ भुक्तानी गरेको छ । यस संस्थाबाट देशका ६६ जिल्लाहरूमा आफ्नो सेवा विस्तार गरेको देखिन्छ ।

७. टेक्माइन्ड्स प्रा.लि.

चितवन जिल्लाको भरतपुरमा मुख्य कार्यालय रहेको टेक्माइन्ड्स प्रा.लि. प्राधिकरणबाट इन्टरनेट इमेल सेवाका साथै नेटवर्क सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था हो । उक्त संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक १४६ (महिला-५५ पुरुष-९१) तथा प्राविधिक ६३२ (महिला-२ पुरुष-६३०) प्राविधिक गरी जम्मा ७७८ कर्मचारी कार्यरत छन् । यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा संस्थाले दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत करिब रू. ४ करोड ४२ लाख ६२ हजार १ सय ६, मूल्य अभिवृद्धि कर रू.९ करोड ९५ लाख ३७ हजार ७ सय ९५ तथा अन्य कर/महसुल बापत रू. ५० लाख तथा रोयल्टी रकम रू.२ करोड ५५ लाख १४ हजार २ सय ६४ भुक्तानी गरेको छ ।

८. क्लासिक टेक प्रा.लि.

क्लासिक टेक प्रा.लि. प्राधिकरणबाट इन्टरनेट (इमेल सेवा) , तथा नेटवर्क सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था हो । उक्त संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक ५३० (महिला-२३० पुरुष-३००) तथा प्राविधिक ३६५ (महिला-४० पुरुष-३२५) गरी जम्मा ८९५ जना कर्मचारी कार्यरत छन् । यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा मूल्य अभिवृद्धि कर बापत रू.६ करोड ३४ लाख ४२ हजार ३५, दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत रू ४ करोड. ७९ लाख ९८ हजार ५४, तथा अन्य कर/महसुल बापत करिब रू. ३ करोड ९ लाख ३३ हजार ७ सय १३ भुक्तानी गरेको छ ।

९. सि.जी.नेट प्रा.लि.

सि.जी. नेट प्रा.लि. प्राधिकरणबाट इन्टरनेट इमेल सेवाका ,नेटवर्क सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था हो । उक्त संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व.२०७७/७८ मा यस संस्थामा अप्राविधिक २७ (महिला-७ पुरुष-२०) तथा प्राविधिक २९ (महिला-२ पुरुष-२७) गरी जम्मा

५६ जना कर्मचारी कार्यरत छन्। यस संस्थाबाट प्राप्त विवरण अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा दूरसञ्चार सेवा शुल्क बापत रू. २ लाख ९१ हजार ७ सय ५८, तथा अन्य कर/महसुल बापत करिब रू. २६ लाख ४३ हजार ८ सय ६५ रूपैया भुक्तानी गरेको छ ।

अध्याय चार
ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ३० को उपदफा (४) बमोजिम ग्रामीण क्षेत्रमा दूरसञ्चार सेवाको विकास, विस्तार र सञ्चालनका लागि ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष खडा गरिएको छ । अनुमतिपत्र प्राप्त सेवा प्रदायकले प्रत्येक वर्ष आफूले सञ्चालन गरेको दूरसञ्चार सेवाबाट प्राप्त गरेको वार्षिक कुल आयको दुई प्रतिशतका दरले हुने बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष उक्त कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । कोषमा जम्मा भएको रकम नेपाल सरकारबाट स्वीकृत दूरसञ्चारसम्बन्धी नीतिको कार्यान्वयन गर्न र त्यस्तो नीतिको अधीनमा रही ग्रामीण क्षेत्रमा दूरसञ्चार सेवाको विकास, विस्तार र सञ्चालनका लागि प्रयोग गरिने व्यवस्था रहेको छ ।

प्राधिकरणबाट ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन गरी मध्यपहाडी लोकमार्ग तथा जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने सूचना महामार्ग/ब्याकबोन नेटवर्क निर्माण गर्न र देशभरिका तोकिए बमोजिमका गाउँपालिका, नगरपालिका तथा सो मातहतका वडा कार्यालय, सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय, सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था/केन्द्रहरूमा ब्रोडब्याण्ड एक्सेस नेटवर्क निर्माण गरी ब्रोडब्याण्ड सेवा उपलब्ध गराउन परियोजना सञ्चालन गरिएको छ । उक्त परियोजनाहरूको विवरण अनुसूची-१५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

४.१. ब्याकबोन नेटवर्क (Backbone Network)

प्राधिकरणबाट ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन गरी सञ्चालित मध्यपहाडी लोकमार्ग तथा जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने सूचना महामार्ग निर्माण गर्ने कार्यलाई देहाय अनुसार तीनवटा प्याकेजहरू मार्फत अगाडि बढाइएको छ ।

४.१.१. प्रदेश नं. १, २ र बागमती प्रदेश

प्रदेश नं. १, २ र बागमती प्रदेशमा अप्टिकल फाइबर विछ्याउने कार्यका लागि नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. सँग सम्झौता भै कार्य भैरहेको र हालसम्म १००६ कि. मि. अप्टिकल फाइबर विछ्याउने कार्य सम्पन्न भएकोमा २७ वटा DWDM System हरूको जडान भई Cluster १ अन्तर्गतका साइटहरूको Commissioning कार्य सम्पन्न भएको र Cluster 2 अन्तर्गतका साइटहरूको Commissioning कार्य प्रक्रियामा रहेको छ । साथै ४७ वटा Core Router Equipment हरू जडान सम्पन्न भई Provisional Acceptance Test (PAT) कार्य सम्पन्न भएको छ ।

४.१.२. गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेश

गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशमा अप्टिकल फाइबर विछ्याउने कार्यका लागि युनाइटेड टेलिकम लि. सँग सम्झौता गरेकोमा प्राधिकरणबाट सम्झौताको म्याद थप नगर्ने निर्णय भएकोमा उक्त निर्णय बदर गर्नको लागि युनाइटेड टेलिकम लि.ले सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन दायर गरेको र उक्त

विषय सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन रहेकोले उक्त क्षेत्रमा सूचना महामार्ग निर्माणको कार्य अगाडि बढ्न सकिरहेको छैन ।

४.१.३.कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश

कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अप्टिकल फाइबर विछ्याउने कार्यका लागि नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. सँग २ वर्ष भित्र कार्य सम्पन्न गर्ने गरी सम्झौता भएको छ। उक्त कार्य अन्तर्गतको नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.ले ADSS र High Capacity DWDM को सम्झौता गरेको र Core Router को लागि सम्झौताको प्रक्रियामा रहेको छ | साथै Microwave Transmission Network र Optical Fiber Network(UG) Package १,२,३ को बोलपत्र आह्वान भएकोमा कोरोनाको दोस्रो लहरको महामारीले गर्दा म्याद थप गरिएको छ ।

४.२ ब्रोडब्याण्ड एक्सेस नेटवर्क (Broadband Access Network)

राज्यका सम्पूर्ण नगरपालिका, गाउँपालिका तथा सो मातहतका वडा कार्यालय, सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय, सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था/केन्द्रहरूमा ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन गरी ब्रोडब्याण्ड सेवा उपलब्ध गराउनका लागि प्राधिकरणबाट १८ वटा प्याकेजहरूमा परियोजना सञ्चालन गरिएकोमा २०७८ असार मसान्तसम्म १५ वटा प्याकेजहरू मार्फत ६० जिल्लाहरूका तोकिए बमोजिमका स्थानहरूमा ब्रोडब्याण्ड सेवा उपलब्ध भइसकेको छ | २ वटा प्याकेज मार्फत १० जिल्लाहरूका तोकिए बमोजिमका स्थानहरूमा ५०% कार्य सम्पन्न भएको र ४ जिल्लाहरूका लागि अर्को एक प्याकेजका लागि सेवा प्रदायक छनौट भई निर्माण कार्य भइरहेको छ | ब्रोडब्याण्ड एक्सेस नेटवर्क परियोजना अन्तर्गत सेवा प्रदायकहरू मार्फत ब्रोडब्याण्ड नेटवर्क जडान गरिएका स्थानहरूको २०७८ असार महिनासम्मको संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

विवरण	स्थानीय निकायको कार्यालय	वडा कार्यालय	माध्यमिक विद्यालय	स्वास्थ्य संस्थाको संख्या	कुल
सम्झौता भएका १८ प्याकेजका साइट संख्या	702	5,933	5,225	4,122	15,982
इन्टरनेट जडान सम्पन्न भएको	663	5,264	4,640	3,651	14,218
जडान गर्न बाँकी संख्या	39	669	585	471	1,764

४.३ ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवाको क्षमता अभिवृद्धि तथा विस्तार:

ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन गरी सञ्चालित परियोजनाहरू मध्ये भूकम्पबाट अति प्रभावित ८ जिल्लाहरू (काभ्रेपलान्चोक, सिन्धुपाल्चोक, रसुवा, नुवाकोट, दोलखा, सिन्धुली, रामेछाप र ओखलढुङ्गा) का सबै स्थानीय तहका कार्यालयहरू, वडा कार्यालयहरू, सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरू, सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थाहरूमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न तथा सम्पूर्ण आधारभूत विद्यालयहरू कम्तिमा 20 Mbps क्षमताको Non-Dedicated ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवा जडान गरी २ वर्षसम्म निःशुल्क सेवा उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि कुल ७६ मध्ये ६९ गाउँपालिका/नगरपालिकाहरूसँग समझदारी-पत्रमा हस्ताक्षर गर्ने कार्य सम्पन्न भएको । साथै भूकम्पबाट अति प्रभावित ८ जिल्लाहरू र काठमाडौँ उपत्यका बाहेकका ६६ जिल्लाहरूका सम्पूर्ण सामुदायिक आधारभूत विद्यालयहरूमा ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवा जडान गरी २ वर्ष सम्म निःशुल्क सेवा उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि २०७८ असार मसान्तसम्ममा कुल ६५६ मध्ये १९३ गाउँपालिका/नगरपालिकाहरूसँग समझदारी-पत्रमा हस्ताक्षर भई कार्य अगाडि बढिरहेको छ ।

४.४ परियोजना निरीक्षण :

ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष मार्फत सञ्चालित परियोजनाहरूको अनुगमन/निरीक्षण तथा प्रमाणीकरणका लागि प्राधिकरणबाट नियुक्त परामर्शदाताहरूबाट स्थलगत रूपमा र सम्बन्धित सेवा प्रदायकको Network Operation Center (NOC) बाट अनुगमन तथा निरीक्षण हुने गरेको छ । साथै समय समयमा प्राधिकरणबाट समेत Random Sampling को आधारमा अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने गरिएको छ। अनुगमन/निरीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन कार्यालयबाट नै अनुगमन/निरीक्षण गर्न Network management System (NMS) स्थापनाको कार्य अगाडि बढाइएको छ ।

४.५ ग्रामीण दूरसञ्चार परियोजना कार्यान्वयनका मूलभूत समस्या र तिनका कारण:

मध्यपहाडी लोकमार्गमा अप्टिकल फाइबर विस्तार कार्यका लागि तीनवटा प्याकेजमा विभाजन गरी एक प्याकेज नेपाल टेलिकम लाई र बाँकी दुई प्याकेजका लागि प्रतिस्पर्धाबाट सेवा प्रदायक छनौट गरी कार्य अघि बढाइएकोमा प्रदेश १,२ तथा बाग्मती प्रदेशका लागि नेपाल टेलिकमसँग भएको सम्झौता अनुसार नेपाल टेलिकम र ठेकेदार कम्पनी बीच सम्झौता भएको २ वर्षभित्र कार्यसम्पन्न गर्ने शर्तमा सम्झौता गरिएको । तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गर्नका लागि सेवा प्रदायकले विस्तृत अध्ययन विप्लेषण गरी Detail design /drawing प्राधिकरणबाट स्वीकृत गराए पश्चात कार्यान्वयन

गर्ने शर्त तोकिएकोमा तत्काली न अवस्थामा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को निर्णयका कारण प्राधिकरणको सम्पूर्ण काम कारवाही ६ महिना रोक्का राख्न परेको र तत्पश्चात छानबिन समितिको सुझाव बमोजिम श्वेतपत्र (White Paper) प्रकाशन गरी पुनः काम सुचारु गर्दा थप तीन महिना ढिलो हुन गएको । नेपाल टेलिकमबाट ठेकेदार छनौटमा समय लागेकोले परियोजना कार्यान्वयनका लागि थप समय लाग्न गएको । अन्य दुई सेवा प्रदायकहरुले करीव २ वर्ष सम्म आफूले जिम्मा लिएको काम गर्न नसकेको र त्यसमध्ये कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशको ठेक्का नेपाल टेलिकमलाई प्रदान गरिएको । हाल नेपाल टेलिकमबाट परियोजना कार्यान्वयनका लागि टेन्डर प्रक्रिया अघि बढेको । गण्डकी र लुम्बिनी प्रदेशको प्याकेज United Telecom Ltd. लाई प्रदान गरिएकोमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको अन्तरिम आदेशका कारण उक्त कार्य पनि अघि बढ्न सकेको छैन ।

यसका अतिरिक्त एउटै प्रकृतिको कामका लागि अन्य सेवाप्रदायकहरु (विद्युत/टेलिफोन/खानेपानी/ढल/सडक) बाट पटक पटक सडक खन्ने कार्यले गर्दा अन्तर निकाय समन्वयको अभाव स्पष्ट देखिएको र Utility व्यवस्थापन तथा Right of way को उचित व्यवस्थापनको अभावले समेत समयमा नै परियोजना समाप्त हुन समस्या देखिएको छ । साथै Covid-19 को महामारीका कारण विगत १८ महिनादेखि उपकरणको उपलब्धता, ओसारपसार र जडान कार्यमा पर्न गएको असुविधाका कारण समेत परियोजनाका कार्य समयमा सम्पन्न हुन व्यवधान उत्पन्न भएको छ ।

तथापि यी समस्याका बावजुद Broadband connectivity तर्फ आ.व. २०७७/७८ को अन्तसम्म ९०% कार्य सम्पन्न भएको र आ.व २०७८/७९ मा बाँकी सम्पूर्ण कार्य सम्पन्न हुने विश्वास लिइएको छ ।

अध्याय पाँच
दूरसञ्चार क्षेत्रको प्रगति

५.१ दूरसञ्चार क्षेत्रको प्रगति

नेपालमा अन्य क्षेत्रको तुलनामा दूरसञ्चार र सूचना प्रविधिको विकास तीव्र गतिमा भई यसको प्रयोग निरन्तर बढ्दै गइरहेको छ । शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा दूरसञ्चार सेवा विशेष गरी इन्टरनेट सेवाको प्रयोग बढ्दै गएको छ । फलस्वरूप ज्ञानमा आधारित समाज निर्माण गर्ने कार्यमा यसले ठूलो योगदान पुर्याएको छ । दूरसञ्चारसँग सम्बन्धित उपकरणहरूको सहज उपलब्धताको साथसाथै नेपालभित्र भरपर्दो दूरसञ्चार सञ्जालको विकास नै दूरसञ्चार र सूचनामा आधारित आजको समाजको प्रमुख आधार हो । नेपाली समाजमा सूचना प्रविधिको पहुँच बढेसँगै यसमा आधारित भएर देश विकास र समृद्धिको प्रचुर सम्भावना देखिएको छ । नेपाली संस्कृतिको प्रवर्द्धन तथा स्थानीय सामग्री (Local Content) को विकासमा सम्बन्धित निकायहरू लागिपरिरहेका छन् ।

नेपालको भौगोलिक अवस्थाको विषमता हुँदाहुँदै पछिल्लो ५ वर्षको तथ्यांक हेर्दा टेलिफोन घनत्व आ.व.२०७२/०७३ मा ११८.७५% रहेकोमा २०७८ को असार महिनासम्म आइपुग्दा १२९.८८ %, ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवाको घनत्व आ.व.२०७२/०७३ मा ५२.०३% रहेको मा आ.व.२०७७/०७८ को अन्तसम्म आइपुग्दा १०२.८२% पुगेको छ । 4G सेवाको उपलब्धता नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको ७७ र एनसेल एक्जिजेटा लिमिटेडको ७१ जिल्लामा रहेको छ ।

पछिल्ला दुई वर्षमा विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को कारण सबै क्षेत्रमा नकारात्मक प्रभाव पर्न गई जुन गतिमा विकास विस्तार हुनुपर्ने हो सोमा अवरोध उत्पन्न भए तापनि सूचना प्रविधि क्षेत्रको विकास विस्तारलाई सन्तोषजनक मान्न सकिन्छ ।

५.२ सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा भएका प्रमुख कार्यहरू:

प्राधिकरणबाट आ.व.२०७७/०७७८मा सूचना प्रविधिका क्षेत्रमा भएका मूलभूत कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- नेपालको Country Code Top-level Domain का रूपमा रहेको .np domain लाई व्यवस्थित तथा सुरक्षितसाथ सरकारी निकाय अन्तर्गत राख्नका लागि तयार गरिएको प्रतिवेदन श्री सूचना प्रविधि विभागमा पठाइएको ।
- दूरसञ्चार साइबर सुरक्षा अन्तर्गत Telecom industry का लागि Cyber Security Simulation lab / CERT स्थापना गर्ने कार्यको अध्ययन गरिएको ।

- प्राधिकरणका विभिन्न सूचना प्रणाली/सर्भरहरूको श्री सूचना प्रविधि विभागमार्फत VAPT कार्य सम्पन्न गरिएको ।
- Web based Office Automation System कार्यान्वयनमा ल्याइएको र सोही प्रणालीमार्फत निषेधाज्ञाको वेला समेत प्राधिकरणका सबै कार्य नियमित सुचारू गरिएको ।
- प्राधिकरणका कर्मचारीहरूलाई ईमेल, Office Automation System का लागि Digital Signature उपलब्ध गराइएको ।
- अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको अध्ययन गरी साइबर सुरक्षा नीति तथा कार्यनीति (मस्यौदा) तयार गरी श्री सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय पठाइएको ।
- दूरसञ्चार नीति, ब्रोडब्याण्ड नीति र सञ्चार तथा सूचना प्रविधि नीति परिमार्जन गरी एकीकृत सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति तयार गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको ।
- श्री मोती सामुदायिक पुस्तकालय, खानी गाउँ, पर्वत लाई १ थान कम्प्युटर ,१ थान प्रिन्टर सहयोग गरिएको ।
- श्री वैदिक अनुसन्धान समिति नेपाल, काभ्रेलाई २ थान कम्प्युटर र १ थान sound system सहयोग गरिएको ।
- प्राधिकरणको आर्थिक सहयोगमा मैत्री समाज नेपाल केन्द्रीय कार्यलय, काठमाडौं मार्फत सुनसरी जिल्लाको इटहरीका १० जना दृष्टिविहीन विद्यार्थीहरूलाई Online Class मार्फत शिक्षा आर्जन गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउन प्रयोजनका लागि १० थान Mobile Phone उपलब्ध गराइएको ।
- “समृद्ध नेपालको आधार, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको विस्तार” भन्ने मूल नाराका साथ 2nd May,2021 मा आयोजित राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि दिवसको अवसरमा नेपाल टेलिभिजनसँगको सहकार्यमा वृत्तचित्र निर्माण तथा प्रसारण, परिसंवाद लगायतका कार्यक्रम निर्माण तथा प्रसारण गरिएको साथै सो अवसरमा ICT Award विजेतालाई पुरस्कार रकम उपलब्ध गराइएको ।
- CTEVT सँगको समन्वयमा कालीगण्डकी बहुप्राविधिक विद्यालय, तनहुँमा २ हप्ताको इन्टरनेट, मोबाइल, कम्प्युटर मर्मत सम्भार गर्ने तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- नेपालका धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूमा इन्टरनेट (वाईफाई) सेवा उपलब्ध गराउने हेतुले पहिचान गरिएका (लुम्बिनी परिसर, जानकी मन्दिर परिसर, पाथीभरा, हलेसी, स्वर्गद्वारी, वराह क्षेत्र, मुक्तिनाथ, बाराको गढिमाई मन्दिर काठमाडौंको गुरुद्वारा) मा इन्टरनेट (वाईफाई) सेवा उपलब्ध गराउने कार्य सम्पन्न भएको ।
- सिंहदरबार, सञ्चारग्राम र पद्मकन्या क्याम्पस परिसरमा इन्टरनेट (वाईफाई) सेवा उपलब्ध गराउने पारियोजना सम्पन्न भएको ।
- नेपालबाट समुद्री कनेक्शनसम्म इन्टरनेटको पहुँच पुर्याउने सम्बन्धमा सम्भाव्य विकल्पहरू पहिचान गर्न “Study for Identification of Reliable and cost Effective Alternate Solution to Make

Accessibility of Internet connectivity to Submarine Cable from Nepal" का लागि कार्य प्रारम्भ भएको ।

- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको भूमिका विषयमा अध्ययन तथा छलफल कार्यक्रम आयोजना गरिएको ।
- आइसिटी अवार्ड २०२० कार्यक्रमको लागि आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइएको ।
- नेपालको दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधि विषयका नीतिगत तथा समसामयिक विषयमाथि विषय विज्ञ तथा सरोकारवालाहरूलाई सहभागी गराई ३ महिना अवधिको Telcos-Talk Series कार्यक्रम आयोजना गरिएको ।
- कर्णाली, लुम्बिनी र वागमती प्रदेशमा दूरसञ्चार तथा सूचना प्रविधिमा पहुचको अन्तर (GAP Analysis) सम्बन्धमा अध्ययन गरिएको ।
- प्राधिकरणको कार्यालय कमलादी काठमाडौँबाट स्थानान्तरण गरी जमल काठमाडौँमा सञ्चालन गरिएको ।

५.३ कोभिड-१९ संकट व्यवस्थापन केन्द्र (Covid-19 Crisis Management Center) सँगको सहकार्य

विश्वभर महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को संक्रमण नेपालमा पनि तीव्र रूपमा बढ्न गएको । यसै सन्दर्भमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट कोभिड-१९ संकट व्यवस्थापन केन्द्र (Covid-19 Crisis Management Center) सँगको सहकार्यमा तपसिल बमोजिमका कार्यहरू सम्पादन गरिएको ।

- नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयलाई Online E-Pass System को लागि सर्टकोड १११२ उपलब्ध गराइएको ।
- नेपाल टेलिकम, एनसेल र स्मार्ट टेलिकमका मोबाइल प्रयोगकर्ताहरूले सर्टकोड १११२ मा SMS पठाउँदा शुल्क नलाग्ने व्यवस्था गरिएको ।
- नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयको अनलाइन पोर्टल <https://epass.moha.gov.np> को प्रयोग गर्दा मोबाइल प्रयोगकर्ताहरूलाई शुल्क नलाग्ने व्यवस्था गरिएको ।
- (CoVID-19) को संक्रमण फैलिनबाट रोक्न Contact Tracing का लागि सेवा प्रदायकहरूलाई निर्देशन दिने र आवश्यक समन्वय गर्ने कार्य गरिएको ।
- (CoVID-19) को संक्रमण नेपालमा फैलिन नदिन संक्रमणको पहिचानको लागि स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित प्रश्नहरू वा सोसँग सम्बन्धित SMS हरू दूरसञ्चार कम्पनीहरू नेपाल टेलिकम, एनसेल एक्विजिटा लि. र स्मार्ट टेलिकम प्रा.लि. मार्फत पठाउन निर्देशन दिइएको ।

- नेपाल टेलिकमको Short-code *1419# र एनसेलको Short-code *17100# डायल गरी स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित प्रश्नहरूको उत्तर पठाउँदा शुल्क नलाग्ने व्यवस्था गरिएको ।
- स्मार्ट टेलिकम (Smart Cell) बाट पठाइने SMS को लागि सोही SMS मा निर्देशित कोड डायल गरी आफ्नो स्वास्थ्य अवस्थाका बारेमा निःशुल्क जानकारी गराउने व्यवस्था गरिएको ।
- कोरोना संकट व्यवस्थापन सञ्चालन केन्द्र, छाउनी, काठमाडौं र स्वास्थ्य आपतकालीन तथा विपद व्यवस्थापन एकाई, स्वास्थ्य आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषदसँग समन्वय गरी कोरोना रोकथामका लागि नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरूलाई आवश्यक सहयोग गरिएको ।

५.४ बन्दाबन्दीको अवधिमा कार्यालय व्यवस्थापन

- यस वर्ष देशमा कोरोना संक्रमणको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारबाट पटक पटक निषेधाज्ञा जारी भयो । निषेधाज्ञा जारी भएको अवस्थामा समेत दूरसञ्चार सेवालाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने कार्यमा प्राधिकरणले चुस्त र दुरुस्त रूपमा आफ्ना कार्यहरू निरन्तर जारी राख्यो । अत्यावश्यक र कार्यालयमा भौतिक उपस्थिति हुनैपर्ने अवस्थामा मात्र तोकिएको सुरक्षा मापदण्डको पालना गर्दै न्यूनतम कर्मचारीको उपस्थितिमा प्राधिकरणले कार्यालय सञ्चालन गरेको थियो । विशेष गरी यस अवधिमा प्राधिकरणका कार्यलाई नियमित र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न प्राधिकरणको विद्युतीय कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली अत्यन्तै सहयोगी बन्न पुग्यो ।

५.५ डिजिटल नेपाल

डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्क, २०७६ मार्फत डिजिटल फाउन्डेसन, कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, पूर्वाधार, ऊर्जा, पर्यटन र वित्त गरी प्रमुख ८ वटा क्षेत्र र ती अन्तर्गत ८० पहलहरू पहिचान गरी डिजिटल नेपाल निर्माण गर्ने कार्य बढेको छ । प्रभावकारी डिजिटल कनेक्टिभिटीका लागि गरिने मुख्य कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- प्रत्येक नागरिकको इन्टरनेटमा पहुँच सुनिश्चित हुने गरी इन्टरनेट सेवा विस्तार गर्ने,
- इन्टरनेट सेवाको गुणस्तर बढाउन सेवा प्रदायकहरूका लागि spectrum उपलब्धता सुनिश्चितता गर्ने,
- देशभर अप्टिकल फाइबर नेटवर्क स्थापना गर्ने,
- देशव्यापी रूपमा 4G सेवाको विस्तार गर्ने,
- 5G सेवा परीक्षण गर्ने वातावरण तयार पार्ने

प्राधिकरणले डिजिटल नेपाल निर्माणका लागि डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्क, २०७६ ले निर्दिष्ट गरेका कार्य अन्तरगत पूर्वाधार विकास, ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट सेवाको विस्तार, 5G नेटवर्क प्रयोगको तयारी आदि जस्ता कार्यहरू प्राथमिकता साथ अगाडि बढाइरहेको अवस्था छ ।

सरकारी राजस्वको प्रमुख स्रोतको रूपमा दूरसञ्चार क्षेत्रको अतुलनीय योगदान रहेको छ ।

भूकम्प प्रभावित क्षेत्रको लागि छुट्टै व्यवस्था:

भूकम्प अति प्रभावित काठमाडौँ उपत्यका बाहेकका ११ जिल्लाहरूमा नवीनतम प्रविधिमार्फत मितव्ययी रूपमा सम्बन्धित स्थानीय तहको समन्वयमा इन्टरनेट सेवाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने सम्बन्धमा मा. मन्त्रीस्तरीय (सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय) निर्णय कार्यान्वयन गर्न दूरसञ्चार ऐन, २०५३ र नियमावली, २०५४ को परिधिभिन्न रही सेवा प्रदायकहरूले २० Mbps Speed को Non-dedicated इन्टरनेट सेवाको प्रत्याभूति हुने र सर्वसाधारणहरूलाई Offer गरेको दररेट अनुसार नै हुने गरी काभ्रेपलान्चोक, नुवाकोट, रसुवा, सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, सिन्धुली, ओखलढुङ्गा र रामेछाप गरी ८ जिल्लाहरूका ४,१९१ स्थानहरूमा आवश्यकता, प्राथमिकता र सम्भाव्यताको आधारमा ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषको रकम मितव्ययी र पारदर्शी रूपले उपलब्ध भएसम्म प्रतिस्पर्धा हुने गरी खर्च गर्न र यसका लागि जडान खर्च र २ वर्षको महसुल स्थानीय तहमार्फत सेवा प्रदायकलाई उपलब्ध गराउने गरी कार्य सम्पादन गर्न व्यवस्था मिलाउने कार्य भएको । साथै मन्त्रिपरिषद् तथा मन्त्रिस्तरीय निर्णयलाई ध्यानमा राखी उक्त क्षेत्रमा जडान भएका VSAT लाई FTTH र Radio Network ले प्रतिस्थापन गर्ने र उक्त स्थानहरूमा समेत २० Mbps Speed को Non-dedicated इन्टरनेट सेवाको ग्यारेन्टी हुने गरी इन्टरनेट सेवा जडान गर्ने व्यवस्था मिलाउने र यसरी प्रतिस्थापन हुने VSAT हरूको वैकल्पिक उपयोगका लागि कार्य योजना अगाडि बढाइएको छ । स्थानीय तहमार्फत सेवा उपलब्ध गराउँदा उपलब्ध गराइने रकमको लेखा राख्ने, लेखा परीक्षण गर्ने दायित्व, सेवा उपलब्ध गराएको सुनिश्चितता र सेवाको उपभोग गराउनेजस्ता विषयको दायित्व स्थानीय तहलाई जिम्मेवार बनाई कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहसँग आवश्यक समझदारी गर्ने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी कार्य अघि बढाइएको छ ।

आ.व.२०७८/०७९ भित्र राज्यका सम्पूर्ण सामुदायिक क्याम्पस तथा सामुदायिक आधारभूत विद्यालयहरूमा ब्रोडब्याण्ड इन्टरनेट पु-याउने गरी कार्य अगाडि बढाइएको छ ।

अध्याय छ
दूरसञ्चार क्षेत्रका चुनौतीहरू

६.१ दूरसञ्चार क्षेत्रका चुनौतीहरू

सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा भएको द्रुत विकासबाट यस क्षेत्रमा आएको बहुआयामिक स्थितिले गर्दा यस क्षेत्रको नियमन थप चुनौतीपूर्ण बनेको छ । यस क्षेत्रमा विकासले सृजना गरेको अवसरको सदुपयोग गर्दै अधिकतम लाभ लिन सक्नु पर्दछ जसका लागि विद्यमान नीति तथा कानूनहरूलाई परिवर्तित सन्दर्भ अनुकूल हुने गरी अद्यावधिक गर्नु आवश्यक रहेको छ । विश्वव्यापीस्तरमा दूरसञ्चार प्रविधिमा भएको विकासलाई अनुकरण गर्दै नेपाल राज्यभर दूरसञ्चार सेवालाई सर्भसुलभ र गुणस्तरीय बनाई आम उपभोक्ताहरूले प्रतिस्पर्धी मूल्यमा सेवा उपयोग गर्न पाउने गरी यस क्षेत्रको विकास र विस्तार गर्नु आवश्यक रहेको छ ।

वर्तमान समयमा दूरसञ्चार क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीहरू निम्नानुसार रहेको देखिन्छ:

१. नेपालमा मोबाइल सेवाको विस्तार हुनुपर्व आएको नेपाल दूरसञ्चार ऐन, २०५३ बाट सृजित वर्तमान सूचना प्रविधिको विकासका कारण अवसर र चुनौतीको सामना गर्न दूरसञ्चार ऐनमा समसामयिक सुधार गर्नु ।
२. सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रमा साइबर सुरक्षा (Cyber Security) सम्बन्धी कानूनको आवश्यकता बढ्दै गएको सन्दर्भमा साइबर सुरक्षा (Cyber Security) सम्बन्धी ऐन, नियम निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु ।
३. मोबाइल फोन तथा मोबाइल नेटवर्कको विस्तार सँगै कन्भर्जेन्स (Convergence) लगायतका अवधारणालाई नीतिगत रूपमा सम्बोधन गर्नु ।
४. सामाजिक सञ्जाल मार्फत हुने गैरकानुनी तथा आपराधिक क्रियाकलाप रोक्नु ।
५. देशमा 5G को परीक्षणको तयारी हुँदै गर्दा सोको लागि आवश्यक नीतिगत तथा पूर्वाधारको तयारी गर्नु ।
६. डिजिटल नेपालको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न पहिचान गरिएका प्रमुख ८ वटै क्षेत्रको समन्वयात्मक विकास गर्ने उद्देश्य अनुरूप सबै क्षेत्रको विकास गर्नु ।
७. दूरसञ्चार पूर्वाधारमा भइरहेको अनावश्यक दोहोरो लगानीलाई न्यून गरी दूरसञ्चार सेवालाई सस्तो, सुलभ र सबै नागरिकको पहुँचयोग्य बनाउनको लागि ल्याइएको “दूरसञ्चार पूर्वाधारको सहप्रयोग र सोको शुल्क निर्धारण सम्बन्धी विनियमावली, २०७८” अनुरूप सेवा प्रदायकहरूबीच समन्वय ल्याई दूरसञ्चार पूर्वाधारमा भइरहेको अनावश्यक दोहोरो लगानीलाई कम गर्नु ।
८. ब्रोडब्यान्ड नीतिले लिएको उद्देश्यअनुरूप ब्रोडब्यान्डलाई उत्पादकत्वसँग जोड्न, उच्चगतिको डाटा सेवा विस्तार गर्न, हाल उपलब्ध डाटाको गति बढाउन र यसलाई अझ सुलभ बनाउन यो क्षेत्रमा लाग्दै आएका विविध कर/शुल्क, फ्रिक्वेन्सी बाँडफाँडको प्रावधान, प्रविधि तटस्थता र कन्भर्जेन्स लगायतका विषयमा पुनर्विचार गर्नु ।

९. अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार संघ ITU, APT, SATRC आदि लगायतका संस्थाहरूले विभिन्न समयमा गरेका सम्मेलनबाट पारित रणनीतिक कार्ययोजनाहरू नेपालमा पनि लागु गर्ने व्यवस्था गर्नु । (त्यसका लागि आवश्यक पर्ने नीति नियम परिमार्जन गर्दै जानु पर्दछ । नेपालले दूरसञ्चार क्षेत्रको विकासमा अन्तर्राष्ट्रिय समूदायसँग गरेका प्रतिबद्धताहरू कार्यान्वयन भए/नभएको पुनः मूल्याङ्कन गरी कार्यान्वयनको लागि पहल गर्नु पर्दछ ।
१०. दूरसञ्चार पूर्वाधार निर्माणका क्रममा Right of Way मा देखिएका समस्या अन्तर निकाय समन्वय (वन, सडक, विद्युत) गरी यथोचित समयमै समाधान गर्नु ।
११. दूरसञ्चार सेवाको अनुमतिपत्र प्रक्रिया, नियमनको दायरालाई अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुरूपको बनाई दूरसञ्चार क्षेत्रको विकासमा अन्तर्राष्ट्रिय समूदायसँग गरेका प्रतिबद्धताहरू कार्यान्वयन गर्नु ।
१२. ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषको प्रयोग गरी अप्टिकल फाइबरको सञ्जाल निर्माण कार्य तोकिएको समयमा सम्पन्न गर्नु, गराउनु ।
१३. समान अवस्थामा सेवा प्रदायकलाई समान तहमा प्रतिस्पर्धा गराउने र प्रतिस्पर्धा गर्न नसक्ने सेवा प्रदायकलाई Merger & Acquisition को माध्यमबाट Exit गर्ने अवसर प्रदान गरी दूरसञ्चार क्षेत्रमा स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको वातावरण तयार गर्नु ।
१४. नेपालको दूरसञ्चार क्षेत्रमा भएको प्रतिस्पर्धालाई प्रोत्साहन गर्दै नयाँ-नयाँ प्रविधि र सेवालाई समावेश गर्न विद्यमान Tariff & Interconnection Guideline लाई अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार सेवाको अन्तरआबद्धता शुल्क समेतलाई नियमनको दायराभित्र ल्याउनु ।
१५. नेपालको आफ्नै स्याटेलाइट स्थापना तथा Ground Station सञ्चालनमा ल्याउनु ।
१६. आर्थिक ऐनका माध्यमबाट दूरसञ्चार ऐन संशोधन हुँदा आगामी आ.व. देखि प्राधिकरणको वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन तथा बजेट निर्माणमा गतिरोध उत्पन्न हुने देखिएकोले यसलाई संशोधन गरी प्राधिकरणलाई स्वतन्त्र नियामक निकायको रूपमा क्रियाशिल बनाउनु ।

अध्याय सात
दूरसञ्चार सेवासम्बन्धी सामान्य जानकारी

७.१ आधारभूत (Fixed) दूरसञ्चार सेवा:

कुनै पनि दूरसञ्चार सेवाको मूल उद्देश्य एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा सूचना सम्प्रेषण गर्नु हो । यस अन्तर्गत सबैभन्दा मुख्य दूरसञ्चार सेवा भनेको Voice Communication हो । तसर्थ स्थानीय टेलिफोन सेवा, अन्तरदेशीय टेलिफोन सेवा र अन्तर्राष्ट्रिय टेलिफोन सेवाहरू आधारभूत दूरसञ्चार सेवा अन्तर्गत पर्दछन् ।

७.२ सेलुलर मोबाइल सेवा:

मोबाइल टेलिफोन सेवा भनेको कुनै निश्चित स्थानमा टेलिफोन जडान गर्नु नपर्ने र टेलिफोन सेट हरहमेसा आफूसँगै राख्न सकिने र जुनसुकै बेला टेलिफोन गर्न सकिने टेलिफोन सेवा हो । मोबाइल टेलिफोन सेवा विभिन्न प्रविधिमा आधारित छ, जसमध्ये नेपालमा अहिले प्रचलनमा आएको GSM (Global System For Mobile Communication) प्रविधि हो । मोबाइल दूरसञ्चार सेवामा सूचना प्रवाह गर्नका निम्ति तारको सट्टा रेडियो तरङ्ग (Frequency) को प्रयोग गरिन्छ । उपभोक्ताले बोकी हिँड्ने सानो मोबाइल सेटमा रेडियो तरङ्ग टिप्ने र प्रसारण गर्न ट्रान्समिटर रिसिभर र एन्टेना समेत जडान गरिएको हुन्छ । मोबाइल टेलिफोनबाट Voice Communication बाहेक SMS, MMS, भ्वाइस मेल, इन्टरनेट लगायतका अन्य विभिन्न सुविधाहरूको समेत उपयोग गर्न सकिन्छ ।

७.३ इन्टरनेट सेवा (Broadband Service):

संसारभरि छरिएर रहेका करोडौं कम्प्युटरहरू बीचको सञ्जाललाई इन्टरनेट भनिन्छ । इन्टरनेटको इतिहास सन् १९५० को दशकतिर कम्प्युटर नेटवर्क प्रणालीको आविष्कार भएपछि सुरु भयो । सन् १९८२ मा टिसिपि-आइपि (TCP-IP) मापदण्ड तोकिए लगत्तै इन्टरनेटको जन्म भएको हो । विगतमा इन्टरनेटलाई ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network) भनिन्थ्यो, जसको सञ्जाल सुरुमा संयुक्त राज्य अमेरिकाका केवल चारवटा विश्वविद्यालयमा सिमित थियो: यु.सि.एल.ए., यु.सि.यस.वि, स्ट्यान्फोर्ड रिसर्च इन्स्टिट्युट र युताह विश्वविद्यालय । शीतयुद्धकालीन परिस्थितिमा कुनै पनि स्थानमा भरपर्दो किसिमले सूचना आदान प्रदान गर्नको लागि इन्टरनेट सञ्जालको परिकल्पना गरिएको थियो । इन्टरनेट, कम्प्युटर विद्युतीय प्रविधि अन्तर्गत विकास भएको एक विश्वव्यापी सञ्जाल वा कम्प्युटरहरूको समूह हो, जसमा संसारभरिका कम्प्युटरसँग सम्बन्धित उपकरणहरू एकअर्कासँग सम्पर्कमा रही सूचनाहरू आदान प्रदान गर्न सक्छन् । सन् २००० को दशक यता सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा विश्वव्यापी रूपमा आएको क्रान्तिकारी परिवर्तनको पछाडि प्रमुख कारक तत्व इन्टरनेट नै रहेको छ । सुरुका दिनहरूमा इन्टरनेट सेवा टेलिफोन र भू-उपग्रह प्रविधिमाफत उपलब्ध थियो । इन्टरनेट सेवा एक विशेष तर सानो आकारबाट सुरु भएर हाल सञ्चार, मनोरञ्जन, शिक्षा, स्वास्थ्य

आदि क्षेत्रहरूमा अभिन्न अंगको रूपमा प्रयोग हुँदैछ। इन्टरनेटले एक अपरिहार्य पूर्वाधारको रूप लिएको छ । विगतमा इन्टरनेट केवल वैज्ञानिक, ईन्जिनियर, प्राध्यापकहरूमा मात्र सीमित थियो । इन्टरनेटको पूर्ण व्यावसायीकरण सन् १९९५ मा आएर भएको हो ।

७.४ अप्टिकल फाइबर नेटवर्क:

दूरसञ्चार प्रविधिमा क्रान्ति ल्याउने प्रविधिमध्ये एक अप्टिकल फाइबरको प्रयोगबाट लामो दूरीमा पनि कम Loss हुने गरी Data Transmit गर्न सकिन्छ । साथै उक्त प्रविधिमा Data Rate पनि एकदमै बढी हुने तथा विद्युतीय तरङ्गहरूले समेत यसलाई असर नगर्ने हुनाले दूरसञ्चारमा यसको प्रयोग बढ्दो छ । प्रकाशको माध्यमबाट Data Transmission हुने यो प्रविधिमा प्लास्टिक, काँच र सिलिका लगायतका वस्तुहरूको प्रयोग गरिन्छ । एउटा अप्टिकल फाइबरको आकार मानिसको एउटा कपाल बराबरको हुन्छ । उक्त फाइबरको बनोट ३ तहमा हुन्छ जसमध्ये बीचमा Core हुन्छ जसको माध्यमबाट Data Transmit हुन्छ । त्यस भन्दा बाहिर Cladding हुन्छ जसले Core बाट बाहिर परिवर्तन हुन लागेको Data लाई पुनः Core तिर नै फर्काइदिन्छ र सबैभन्दा बाहिर ज्याकेट हुन्छ जसले बीचको भाग अर्थात् Core लाई सुरक्षा दिन्छ । विनाइन्ड्रट धेरै Data आदान प्रदान गर्न सकिने र Data चुहावट नहुने भएकोले नै यसको लोकप्रियता बढ्दै गएको हो । पर्याप्त उपकरण हुने हो भने अप्टिकल फाइबर केवलबाट असीमित डाटा आदान प्रदान गर्न सकिन्छ तर हालसम्म ४० Gbits/Sec. दरले डाटा आदान प्रदान गर्ने उपकरणहरू बनेका छन् ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-२

प्राधिकरणमा मौजुदा कर्मचारीहरूको विवरण

फ्याक्स नं. ०१-५३५५२५०				
	नाम	पद	Extension No.	Email
	पुरुषोत्तम खनाल	अध्यक्ष	३५०	chairmain@nta.gov.np
अध्यक्षको सचिवालय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध शाखा				
शाखा प्रमुख	प्रतिमा घिमिरे	उप निर्देशक	३१४	pghimire@nta.gov.np
	निरू कुमारी लेखक	सहायक	३०९	nklekhak@nta.gov.np
प्रशासन तथा अनुमतिपत्र निर्देशनालय				
निर्देशनालय प्रमुख	-	वरिष्ठ निर्देशक		
उपभोक्ता हित संरक्षण महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	अर्जुन घिमिरे	निर्देशक	१३५	aghimire@nta.gov.np
आर्थिक विश्लेषण शाखा				
शाखा प्रमुख	अन्जना देवकोटा खनाल	उप निर्देशक	११५	adkhanal@nta.gov.np
	शिव लाल बसेल	सहायक निर्देशक	११३	slbasel@nta.gov.np
	शिव राज जैशी	सहायक	११७	srjaishi@nta.gov.np
उपभोक्ता हित संरक्षण शाखा				
शाखा प्रमुख	झलक बहादुर थापा	उप निर्देशक	१३४	jbthapa@nta.gov.np
	सविता ज्ञवाली	सहायक निर्देशक	१३२	sgyenwali@nta.gov.np
	भेषराज पोखरेल	सहायक	१३३	srjaishi@nta.gov.np
प्रशासन महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	दिपेश आचार्य	निर्देशक	३०८	dacharya@nta.gov.np

आर्थिक प्रशासन शाखा				
शाखा प्रमुख	सुरेश बस्नेत	उप निर्देशक	१२८	sbasnet@nta.gov.np
	विजय कुमार राय यादव	सहायक निर्देशक	१०५	bkray@nta.gov.np
	लक्ष्मी देवी बस्याल	सहायक निर्देशक	१२६	ldbashyal@nta.gov.np
	मनोज पौडेल	सहायक	१०६	mpoudel@nta.gov.np
	सुप्रभा खनाल	सहायक	१०८	bpokharel@nta.gov.np
मानव संशाधन विकास तथा आन्तरिक प्रशासन शाखा				
शाखा प्रमुख	संदिप अधिकारी	उप निर्देशक	३०६	sadhikari@nta.gov.np
	रचिता आचार्य	सहायक निर्देशक	३११	racharya@nta.gov.np
	राजेन्द्र थापा	सहायक निर्देशक	३१२	rthapa@nta.gov.np
	प्रेमराज भुषाल	सहायक	१४६	prbhusal@nta.gov.np
	रजनी श्रेष्ठ कर्माचार्य	सहायक	९/१३०	
	एकराज तिवारी	सवारी चालक		
	विष्णुहरि फुयाँल	सवारी चालक		
	अर्जुन कार्की	सवारी चालक		
	राधेश्याम मल्ल	का. सहयोगी		
	नवराज पुरी	का. सहयोगी		
	हाका बहादुर प्रधान	का. सहयोगी		
	रमेश महर्जन	सवारी चालक		
	विजय लामा	सवारी चालक		
	यम बहादुर महारा	सवारी चालक		
	रमेश रावत	सवारी चालक		
	उमानाथ पौडेल	पत्रवाहक		
	हरिबोल अधिकारी	सवारी चालक		

	तिलक बहादुर कार्की	सवारी चालक		
	उपेश बस्नेत	सवारी चालक		
	विसुराम पुरी	सवारी चालक		
	नमराज कार्की	सवारी चालक		
	कृष्ण बहादुर कार्की	सवारी चालक		
	पदम बहादुर तामाङ	सवारी चालक		
	अजय सापकोटा	सवारी चालक		
	राज लामा	सवारी चालक सहयोगी		
	संजित कुमार झा	का. सहयोगी		
	सविता कार्की	का. सहयोगी		
	सूचना भण्डारी	का. सहयोगी		
	इन्द्रा श्रेष्ठ	का. सहयोगी		
	सरस्वती पौडेल	का. सहयोगी		
	बेलदरा सहकारी	का. सहयोगी		
	सन्तोष राज तिमल्सिना	का. सहयोगी		
योजना तथा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली शाखा				
शाखा प्रमुख	सूर्य प्रसाद लामिछाने	उप निर्देशक	३१६	splamichhane@nta.gov.np
	सागर कुमार भट्टराई	सहायक निर्देशक	३१७	skbhattarai@nta.gov.np
	राजु रिजाल	सहायक निर्देशक	३१८	rrijal@nta.gov.np
	तिलक विक	सहायक	३१०	tbk@nta.gov.np
कानून तथा अनुमतिपत्र महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	सन्तोष पौडेल	निर्देशक	१४०	spaudel@nta.gov.np
कानून शाखा				
शाखा प्रमुख	रेवती राम पन्थ	उप निर्देशक	२१७	rrpantha@nta.gov.np

	बुनु घिमिरे	सहायक निर्देशक	२१३	bghimire@nta.gov.np
	करूणा सिलवाल	सहायक	२०६	ksilwal@nta.gov.np
अनुमतिपत्र व्यवस्थापन शाखा				
शाखा प्रमुख	सुन्दर प्याकुरेल	उप निर्देशक	१२४	spyakurel@nta.gov.np
	सुनिल खतिवडा	सहायक निर्देशक	१३६	skhatiwada@nta.gov.np
	सुनिता पाण्डे	सहायक निर्देशक	११९	spandey@nta.gov.np
	राजेन्द्र विक्रम शाही	सहायक	१३७	rbshahi@nta.gov.np
आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा				
	बब्ली कुमारी खड्का	सहायक निर्देशक	२०४	bkhadka@nta.gov.np
	सरिता ज्ञवाली	सहायक निर्देशक	२२३	sgnawali@nta.gov.np
प्रविधि तथा पूर्वाधार विकास निर्देशनालय				
निर्देशनालय प्रमुख	आनन्दराज खनाल	वरिष्ठ निर्देशक	४११	arkhanal@nta.gov.np
स्तरीकरण महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	मिन प्रसाद अर्याल	निर्देशक	१३१	mparyal@nta.gov.np
उपकरण स्तरीकरण शाखा प्रमुख				
शाखा प्रमुख	दिनेश मैनाली	उप निर्देशक	१२९	dmainali@nta.gov.np
	प्रज्ञा हुंगाना	सहायक निर्देशक	१४४	pdhungana@nta.gov.np
	सन्तोषराज तिमिल्सिना	सहायक निर्देशक	१३९	srtimilsena@nta.gov.np
	धर्मेन्द्र मेहेता	सहायक	१४२	dmeheta@nta.gov.np
सेवा गुणस्तर स्तरीकरण शाखा				
शाखा प्रमुख	दिनेश मैनाली	उप निर्देशक	१२९	dmainali@nta.gov.np
	राधेश्याम योगल	सहायक निर्देशक	१११	rsyagol@nta.gov.np
	विवेक नाथ महासेठ	सहायक निर्देशक	१४३	bmahaseth@nta.gov.np

	सोनू केसी	सहायक	१२१	skc@nta.gov.np
नियमन महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	अम्बर स्थापित	निर्देशक	२२२	asthapit@nta.gov.np
फ्रिक्वेन्सी वितरण तथा व्यवस्थापन शाखा				
शाखा प्रमुख	डा.प्रदिप पौडेल	उप निर्देशक	४०७	ppaudyal@nta.gov.np
	पवित्रमणि दाहाल	सहायक निर्देशक	४०६	pmdahal@nta.gov.np
	प्रतिक्षा पौडेल	सहायक निर्देशक	४२४	ppoudel1@nta.gov.np
	सुरेन्द्र खत्री	सहायक निर्देशक	४०२	skhattri@nta.gov.np
	बुद्धि बहादुर दुरा	सहायक	४१५	bbdura@nta.gov.np
अन्तरआबद्धता तथा नम्बरिंग शाखा				
शाखा प्रमुख	डा.प्रदिप पौडेल	उप निर्देशक	४०७	ppaudyal@nta.gov.np
	पवित्रमणि दाहाल	सहायक निर्देशक	४०६	pmdahal@nta.gov.np
	रन्जिता पौडेल	सहायक निर्देशक	४०१	rpaudel@nta.gov.np
	ललितकला थापा	सहायक	४१३	lthapa@nta.gov.np
पूर्वाधार महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	डा.सुरेन्द्र लाल हाडा	निर्देशक	४१८	slhada@nta.gov.np
ग्रामीण दूरसञ्चार विकास शाखा				
शाखा प्रमुख	विनोद चन्द्र श्रेष्ठ	उप निर्देशक	४०३	bcshrestha@nta.gov.np
	निराजन कोइराला	सहायक निर्देशक	४२३	nkoirala@nta.gov.np
	ज्योतिर्मा श्रेष्ठ	सहायक निर्देशक	४१९	jshrestha@nta.gov.np
	सविना पुन	सहायक निर्देशक	४०८	spun@nta.gov.np

	विष्णु कुमार राई	सहायक	४१४	bkrai@nta.nta.gov.np
पूर्वाधार विकास शाखा				
शाखा प्रमुख	अच्यतानन्द मिश्र	उप निर्देशक	२१८	anmishra@nta.gov.np
	निराजन कोईराला	सहायक निर्देशक	४२३	nkoirala@nta.gov.np
	कैलाश कार्की	सहायक निर्देशक	२१४	kkarki@nta.gov.np
	सुशीला घिमिरे	सहायक	२१५	sghimire@nta.gov.np
प्रविधि अनुसन्धान तथा विकास शाखा				
शाखा प्रमुख	हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी	उप निर्देशक	४०४	hpbastakoti@nta.gov.np
	सुगन शाक्य	सहायक निर्देशक	४०५	sshakya@nta.gov.np
	आलोक कुमार तिवारी	सहायक	४१२	aktiwari@nta.gov.np
अनुगमन महाशाखा				
महाशाखा प्रमुख	विजय कुमार राय	निर्देशक	२०५	bkroy@nta.gov.np
फ्रिक्वेन्सी, सेवा गुणस्तर तथा सेवा प्रवाह अनुगमन शाखा				
शाखा प्रमुख	रोजा किरण बासुकला	उप निर्देशक	२१९	rkbasukala@nta.gov.np
	शंकर प्रसाद शर्मा	सहायक निर्देशक	२२२	spsharma@nta.gov.np
	ओम प्रकाश महतो	सहायक निर्देशक	२१२	opmahato@nta.gov.np
	कृष्ण बहादुर कार्की	सहायक निर्देशक	२१०	kbkarki@nta.gov.np
	झिमा सुब्बा	सहायक	२११	jsubba@nta.gov.np
अनुमतिपत्र शर्त अनुगमन शाखा				
शाखा प्रमुख	रेवती राम पन्थ	उप निर्देशक	२१७	rrpantha@nta.gov.np

	हस्त बहादुर शाही	सहायक निर्देशक	२०३	hbshahi@nta.gov.np
	प्रेम कुमार अधिकारी	सहायक	२०२	padhikari@nta.gov.np

अनुसूची-३

आ.व.२०७७/७८ मा सेवा प्रदायकहरूले नेपाल सरकारलाई बुझाएको फ्रिक्वेन्सी
दस्तुर (थप दस्तुर सहित) को विवरण

क्र.सं.	सेवा प्रदायक	आ.व.२०७७/७८ मा भुक्तान भएको फ्रिक्वेन्सी दस्तुर
१.	Nepal Doorsanchar Company Limited.	1,717,165,834.52
२.	Ncell Private Limited.	1,881,382,600.00
३.	C.G Communication Pvt.Ltd	130,863,193.60
४.	Mercantile Communications Pvt. Ltd.	241,272.00
५.	Robin Shrestha (Representative- Sita	1,000.00
६.	Butwal Power Company Limited	2,000.00
७.	Nepal Investment Bank Limited	23920.00
८.	Bhotekoshi Power Company Limited	1,000.00
९	Neapl S.B.I Bank limited	1,000.00
१०	IFOUR Technology Pvt.ltd.	64,000.00
११.	Constellation Pvt.Ltd	112,000.00
१२.	SSVC Radio Kathmandu Pvt.Ltd.	1,000.00
१३.	Bhorix Information Technology Pvt.Ltd	1100.00
१४	Everest Link Pvt.Ltd	120,000.00
Total (RS.)		3,729,979,920.12

अनुसूची-४

आ.व.२०७७/७८ मा प्राधिकरणका पदाधिकारी/कर्मचारीहरू अन्तरास्ट्रियस्तरको
(Virtual) तालिममा सहभागी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	तालिमको विषय	तालिम लिने कर्मचारी	तालिम लिएको
१.	ITU Global Cyber Drill	श्री विजय कुमार राय , निर्देशक	September 2020- November 2020
		श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक	
		श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी,	
		श्री सुगन शाक्य, सहायक निर्देशक	
		श्री ओम प्रकाश महतो, सहायक	
२.	Growth Leadership Academy (GLA)'s training on Cyber Security in Contemporary World	श्री विजय कुमार राय , निर्देशक	4-5 Oct, 2020
		श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक	
		श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी,	
		श्री सुगन शाक्य, सहायक निर्देशक	
		श्री ओम प्रकाश महतो, सहायक	
३.	Asia-Pacific Telecomm unity (APT) 's virtual "Training Courses on Intelligent Optical Network Technology and Solutions"	श्री ज्योतिर्मा श्रेष्ठ, सहायक निर्देशक	19-30 October, 2020
		श्री ओम प्रकाश महतो, सहायक निर्देशक	
४.	Virtual Meeting for the South Asian Telecommunication Regulators Council Working Group on Spectrum (SATRC WG SPEC)	श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी,	7 October,2020
		श्री सुगन शाक्य, सहायक निर्देशक	
		श्री ओम प्रकाश महतो, सहायक निर्देशक	
५.	Asia-Pacific Telecomm unity (APT) Virtual meeting on "South	श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक	
		श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी,	
		श्री प्रदिप पौडेल, उपनिर्देशक	

६.	Asia-Pacific Telecomm unity (APT) Virtual meeting on "South Asian Telecommunication Regulators' Council (SATRC-21)" Session 1 (Report of the Working Group on Spectrum)	श्री पुरुषोत्तम खनाल, अध्यक्ष श्री दिपेश आचार्य, निर्देशक	
७.	Asia-Pacific Telecomm unity (APT) Virtual meeting on "South Asian Telecommunication Regulators' Council (SATRC-21)" Session 3 Regulator-Industry dialogue (Theme: 5G Deployment in South Asia)	श्री अम्बर स्थापित, निर्देशक डा.श्री सुरेन्द्र लाल हाडा, निर्देशक	
८.	Asia-Pacific Telecomm unity (APT) Virtual meeting on "South Asian Telecommunication Regulators' Council (SATRC-21)" Session 4 on regional roaming issue.	श्री विजय कुमार राय, निर्देशक	27-28 October,2020
९.	ITU center of Excellence Network for Europe, Faculty of Electrical Engineering and Information Technologies in Skopje "Online Training Course on Mobile Broadband Internet, 5G and Future Services"	डा.श्री प्रदिप पौडेल, उपनिर्देशक श्री शंकर प्रसाद शर्मा, सहायक निर्देशक श्री निराजन कोइराला, सहायक निर्देशक श्री सुरेन्द्र खत्री, सहायक निर्देशक	17 November - 14 December 2020
१०.	GSMA and Pakistan Telecommunications Authority's (PTA) virtual training on Bridging the Mobile Gender Gap	सहायक निर्देशक श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक श्री अन्जना देवकोटा खनाल, श्री प्रतिमा घिमिरे, उपनिर्देशक श्री प्रज्ञा ढुंगाना, सहायक निर्देशक	27 Aug-22 Sept, 2020
११.	South Asian Telecommunication	श्री अच्युता नन्द मिश्र, उपनिर्देशक	5th Oct, 2020

	Regulators' Council (SATRC) Working Group on Policy, Regulation and Services	श्री अन्जना देवकोटा , उपनिर्देशक श्री प्रदिप पौडेल, उपनिर्देशक श्री दिनेश मैनाली, उपनिर्देशक श्री विनोद चन्द्र श्रेष्ठ, उपनिर्देशक	
१२.	UNESCO's virtual workshop on High Level Panel on Ethics of Article Intelligence	श्री मिन प्रसाद अर्याल, निर्देशक	24 Nov, 2020
१३.	ITU's Online Training Course on Legal Aspects of Artificial Intelligence in business, household and public sector	श्री रेवोती राम पन्थ, उपनिर्देशक श्री रचिता आचार्य, सहायक निर्देशक	7 – 14 Dec, 2020
१४.	Online Instructor Led CISSP (Certified Information System Security Professional)	श्री विजय कुमार राय , निर्देशक श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी, श्री सुगन शाक्य, सहायक निर्देशक श्री ओम प्रकाश महतो, सहायक	48 hrs.
१५.	USTTI and Department of Commerce National Telecommunications and Information Administration (NTIA)'s training on "5G: Developing a Whole of Government Strategy and Enabling a Dynamic Market".	श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक श्री अच्युतानन्द मिश्र, उपनिर्देशक श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी, डा.श्री प्रदिप पौडेल, उपनिर्देशक श्री दिनेश मैनाली, उपनिर्देशक श्री विनोद चन्द्र श्रेष्ठ, उपनिर्देशक	Jan 12-14, 2021

१६.	Asia-Pacific Telecomm unity (APT) 's ISSUE PAPER OF WORKING GROUP 1, ISSUE PAPER OF WORKING GROUP X र ISSUE PAPER OF WORKING GROUP-3 and The 2nd Meeting of the Meeting of the APT preparatory Group for WTDC-21 (WTDC21-2)	डा.श्री सुरेन्द्र लाल हाडा, निर्देशक	February 24-26, 2021
१७.	ITU Centers of Excellence Network for Europe, Faculty of Electrical Engineering and Information Technologies in Skopje's' "Online Training Course on Future Broadband : Ultra-Broadband Internet, Clouds, IOT and Artificial Intelligence”	श्री रोजा किरण बासुकला, उपनिर्देशक श्री हिरण्य प्रसाद बस्ताकोटी, डा.श्री प्रदिप पौडेल, उपनिर्देशक श्री प्रज्ञा हुंगाना, सहायक-निर्देशक श्री पवित्रमणि दाहाल, सहायक निर्देशक	25 May-21 June, 2021

अनुसूची-५

आ.व.२०७७/७८ मा प्राधिकरणबाट प्रदान गरिएका Short Code Number हरूको विवरण

क) ४ अंकको Toll Free Number हरू

Short Code	Organization/ Vas Operator	Telecom Service Provider
११७८	श्री केन्द्रीय तथ्यांक विभाग	ALL
११४२	श्री वीरेन्द्र सैनिक अस्पताल, छाउनी, (नेपाली सेना)	
११०१	श्री राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र	
११५३,११५४	श्री कोभिड-१९ संकट व्यवस्थापन सञ्चालन केन्द्र	
११५६	श्री नेपाल चिकित्सक संघ	
११५७	श्री नेपाली सेना	
११५८	श्री स्वास्थ्य निर्देशनालय बागमती प्रदेश,हेटौडा, मकवानपुर	
११५९	श्री नेपाल भेटेरिनरी एसोसिएसन	
११५२	श्री परराष्ट्र मन्त्रालय, कन्सुलर विभाग	

ख) ५ अंकको Short Code हरू

5 Digit Short Code	VAS Operator	Telecom Operator
31013 &*31013#	Nepal Digital Payment Company Ltd	NDCL
31054&31055	Chhito Connect Pvt. Ltd.	
31056&31057	Nitya Shree Developers Pvt. Ltd.	
*31054#	Voyager IT PVT. Ltd.	

अनुसूची-६

प्राधिकरणबाट आ.व.२०७७/७८ मा Type Approval प्रदान गरिएका उपकरणहरू
सम्बन्धी विवरण

१. Type Approval सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	उपकरणको प्रकार	Type Approval प्रदान गरिएको उपकरणहरू सम्बन्धी विवरण	
		Permanent	Provisional
१.	GSM Handset	133	339
२.	CDMA Mobile	0	0
३.	GSM Device	9	39
४.	Satellite Phone	0	0
५.	Satellite Terminal	0	0
६.	Tablet	15	14
७.	Short Range Device	145	216
जम्मा		302	608

२. प्राधिकरणमा आ.व. २०७७/७८ मा IMEI Number सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	IMEI Number दर्ता सम्बन्धी विवरण	
१.	Online (Importer)	10,916,257
२.	Online (Individual)	3,318
जम्मा		76,17,513

अनुसूची-७

गुनासो तथा सोको सुनुवाइको विवरण

(क) आ.व.२०७७/७८ मा प्राप्त गुनासो विवरण (गुनासोको प्रकृतिको आधारमा)

सि.नं	गुनासोको प्रकार	गुनासो संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	इन्टरनेट सेवा सम्बन्धि समस्या			
	इन्टरनेट नचलेको	३४	११.००	
	इन्टरनेट स्पीड घट्बढ/इन्टरनेट सुस्त/ प्याकेज/ब्याण्डविथ	१३३	४३.०४	
	मर्मत समस्या	९	२.९१	
	बिलिंग सम्बन्धमा	८	२.५९	
	टोल फ्री नम्बर सम्बन्धमा	९	२.९१	
	क्षतिपूर्ति सम्बन्धमा	३	०.९७	
	अन्य	२३	७.४४	
	इन्टरनेट सेवा सम्बन्धि गुनासोको जम्मा	२१९	७०.८७	
२	Voice सम्बन्धि गुनासोको जम्मा			
	बिलिंग/ ब्यालेन्स समस्या	१८	५.८३	
	सिम कार्ड	९	२.९१	
	नेटवर्क समस्या	२०	६.४७	
	डाटा प्याकेज समस्या	१६	५.१८	
	रोमिंग समस्या	८	२.५९	
	ल्याण्डलाइन समस्या	१२	३.८८	
	अन्तरआबद्धता	१	०.३२	
	मर्मत समस्या	१	०.३२	
	अन्य	५	१.६२	
	Voice सम्बन्धि गुनासोको जम्मा	९०	२९.१३	
जम्मा		३०९	१००.००	

(ख) आ.व.२०७७/७८ मा प्राप्त गुनासो विवरण (सेवा प्रदायकको आधारमा)

सि.नं	सेवा प्रदायकको नाम	गुनासो संख्या	प्रतिशत
१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	८२	२६.५४
२	एनसेल आजियाटा लिमिटेड	२६	८.४१
३	वर्ल्डलिङ्क कम्युनिकेशन्स लिमिटेड	५२	१६.८३
४	भायनेट कम्युनिकेशन्स प्रा.लि	३५	११.३३
५	क्लासिक टेक प्रा.लि.	५४	१७.४८
६	सुविसु केवल नेट प्रा.लि.	२८	९.०६
७	स्मार्ट टेलिकम प्रा.लि.	६	१.९४
८	पोखरा इन्टरनेट प्रा.लि.	१	०.३२
९	ब्रोडलिनक कम्युनिकेशन एण्ड नेटवर्क प्रा.लि.	७	२.२७
१०	म्याक्स नेट सोलुसन्स प्रा.लि.	१	०.३२
११	वेबसर्फर नेपाल कम्युनिकेशन सिस्टम प्रा.लि.	७	२.२७
१२	एल.एन.टि इन्फोटेक प्रा.लि.	४	१.२९
१३	टेकमाइण्डस् नेटवर्क प्रा.लि.	१	०.३२
१४	एरोनेट प्रा.लि.	१	०.३२
१५	चेरी वर्ल्ड कम्युनिकेशन प्रा.लि.	१	०.३२
१६	प्रभु डिजिटल प्रा.लि.	१	०.३२
१७	फ्रस्ट लिंक कम्युनिकेशन प्रा.लि.	१	०.३२
१८	इन्फोनेट टेक्नोलोजी प्रा.लि.	१	०.३२
जम्मा		३०९	१००.००

प्राप्त गुनासोहरू मध्ये सम्पूर्ण गुनासोहरू फछर्घोट भएका छन् ।

अनुसूची-८

प्राधिकरणको विरुद्ध अदालतमा परेका मुद्दाहरूको विवरण

(क) सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन रहेका मुद्दाहरूको संक्षिप्त विवरण

सि.नं.	मुद्दा दर्ता भएको मिति र मुद्दा नं.	निवेदक	निवेदनको विषय	कैफियत
१.	२०७७।०६।२५ (077-wo-0254)	अधिवक्ता विष्णुप्रसाद घिमिरे	रिट निवेदनमा निवेदकले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७४/०३/१३ को च.नं.२९९१ सूचनाको पहुँचको सम्बन्धमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतको मिति २०७४/०३/१५ मा भएको निर्णय र तत्सम्बन्धी भए गरेका अन्य काम कारवाही उत्प्रेषण मिश्रित परमादेशले वदर गरी पाउँ भन्ने मुख्य दावीमाग रहेको ।	सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन अवस्थामा रहेको ।
२..	२०७७।०९।०६ 077-WO-0519	अधिवक्ता विश्वेश्वर प्रसाद गौतम	रिट निवेदनमा निवेदकले Android तथा ISO मोबाइलमा र Android IPTV Box मा Application /OTT को मध्यमबाट विज्ञापनसहितका सामग्री प्रसारण हुनबाट तत्काल रोक्नका लागि परमादेश आदेश सहितको मुख्य माग दावी रहेको	सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन अवस्थामा रहेको ।
३..	२०७७।०९।१३ 077-WO-0556	मनोज गुरूड	रिट निवेदनमा निवेदकले Android तथा ISO मोबाइलमा र Android IPTV Box मा Application/You	सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन

			Tube/Internet Browser /OTT को मध्यमबाट विज्ञापन सहितका सामग्री प्रसारण हुनबाट तत्काल रोक्नका लागि दूरसञ्चार प्राधिकरणको तर्फबाट इन्टरनेट सेवा प्रदायकहरूलाई आवश्यक आदेश जारी गर्न परमादेशको आदेशसहितको मुख्य माग दावी रहेको छ ।	अवस्थामा रहेको ।
४.	२०७७।१०।२३ 077-WO-0707	एनसेल आजियाटा लि. ललितपुर महानगरपालिका एकान्तकुनामा रजिष्टर्ड कार्यालयको तर्फबाट अधिकारप्राप्त कम्पनी सचिव निशिका शर्मा समेत	रिट निवेदनमा रिट निवेदकले ठुला करदाता कार्यालयको मिति २०७७/०९/१० को संशोधित कर निर्धारणको सूचनाका विरुद्ध परेको रिट निवेदन (रिट नं. ०७७-wo-०६१३) मा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७७/०९/२९ का दिन अन्तरिम आदेश भएको र सोही मिति २०७७/०९/२९ मा ठुला करदाता कार्यालयबाट अन्तिम संशोधित कर निर्धारणको सूचना जारी भएबाट उक्त सूचना र सोसँग सम्बन्धित सबै निर्णय तथा कामकारवाहीहरू कार्यान्वयन नगर्न, नियमित व्यवसाय सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने स्वीकृति, सुविधा एवं सहूलियत रोक्का गर्ने कार्य नगर्न नगराउनु, शेयरधनीहरूलाई लाभांश रोक्का गर्ने कर चुक्ता प्रमाणपत्र नदिने जस्ता कार्य नगर्न नगराउनु,भन्ने मुख्य माग रहेको छ ।	कारण देखाउ आदेश जारी भएको ।

फैसला भएको मुद्दा

<p>२०७६/०२/२१ (75-WO-1235)</p>	<p>Beirut लेबनानमा रजिष्टर्ड कार्यालय रहेको Vanrise Solutions S.A.L. (Offshore) को तर्फबाट अ.प्रा.लेक्सपर्टिज एडभाइजरी प्रा.लि. का सञ्चालक अधिवक्ता कैलाश पाण्डे ।</p>	<p>प्राधिकरणले The Design, Development, Supply, Installation of Hardware and Software providing operation and management of International Telecommunications Traffic Measurement/ Monitoring and Anti-Fraud System (TERAMOCS) को खरिद प्रक्रियामा निवेदक सबैभन्दा उच्च अंक प्राप्त गरी छनौट भैसकेको अवस्थामा खरिद प्रक्रिया नै रद्द गर्दा निवेदकको कानून प्रदत्त हकहरूको हनन भई अपूरणीय क्षति हुन जाने हुँदा खरिद प्रक्रिया रद्द गर्ने प्रक्रिया उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाई पाउन माग गरिएको ।</p>	<p>सर्वोच्च अदालतले रिट जारी गरेको मिति २०७८/०१/१४मा फैसला को पूर्णपाठ आइनसकेको ।</p>
------------------------------------	--	---	---

अनुसूची-९

आ.व.२०७७/०७८ मा प्रदान गरिएका अनुमतिपत्र सम्बन्धी विवरण

S.N.	Particular	Date of issue(MM/DD/YY)	Validity (MM/DD/YY)
१.१	Internet (with E-Mail) Service		
१	Khaptad Net Pvt.Ltd. Sanphebagar, Achham	3/2/2078	3/1/2083
२	Nepalink Communication Pvt. Ltd., Kankai Municipality -3, Jhapa..	4/21/2077	4/20/2082
३	E.link Net Pvt. Ltd., Itahari Sub Metro politancity-6, Itahari.	4/21/2077	4/20/2082
४	Airson Internet Pvt. Ltd. Chauthe Municipality-14, Pokhara, Kaski	3/12/2077	3/11/2082
१.२	Network Service Provider		
१	Fiberworld Communication Pvt.Ltd. Devchuli-16, Rajhar , Nawalparasi	3/10/2078	3/09/2078
२	CG Communications Ltd.,Trade Tower, Thapathali, Kathmandu	12/3/2077	12/2/2082

अनुसूची-१०

आ.व.२०७७/०७८ सम्म सञ्चालनमा रहेका अनुमतिपत्रसम्बन्धी विवरण

S.No	Name of the Services	Number of the licensee
१.	Basic Telecommunications Service	2
२.	Basic Telephone Service	2
३.	GSM Cellular Mobile Service	2
४.	Network Service Provider	19
५.	VSAT Users	9
६.	Internet (With E-mail) Service	129
७.	GMPCS Service	2
८.	Rural Telecom Service	1
९.	International Trunk Telephone Service	1
१०.	VSAT Users (Rural Area)	26
११.	Internet (With Email) Service in Rural Area	2
	Total	195

अनुसूची-११

आ.व.२०७७/०७८ मा खारेज गरिएका अनुमतिपत्रहरूको विवरण

S.N	Particular	Date of issue(MM/DD/YY)	Validity (MM/DD/YY)
VSAT			
1	Verscend Technologies Pvt. Ltd., Hattisar, Kathmandu	6/1/2062	6/9/2077

अनुसूची-१२

आ.व.२०७७/०७८ मा नवीकरण गरिएका अनुमतिपत्रहरूको विवरण

S.N	Particular	Date of issue(MM/DD/YY)	Validity (MM/DD/YY)
Basic Telecommunications Services			
1	Nepal Doorsanchar Company Limited, Bhadrakali, Kathmandu.	10/13/2057	10/12/2082
VSAT User			
1	Mercantile Communication Pvt. Ltd., Durbar Marga, Kathmandu.	7/9/2062	7/8/2082
Internet/Email			
1	Vianet Communication Pvt. Ltd., Jawalakhel, Lalitpur	8/2/2057	8/1/2082
2	Acme Technical Institute Pvt. Ltd. Sunwal-1, Parasi Road, Nawalparasi.	6/2/2062	6/1/2082
3	Gandaki Communication Pvt. Ltd., Bhimsen Chowk, Pokhara, Kaski.	7/23/2067	7/22/2082
4	Ncell Axiata Limited, Lainchaur, Kathmandu.	10/5/2062	10/4/2082
5	EastLink Technology Pvt. Ltd., Tripureshwor, Kathmandu.	11/19/2067	11/18/2082
6	Simple Media Network, Sanepa-2, Lalitpur	3/2/2063	3/1/2083
7	T.P Link Network Pvt.Ltd.	2/7/2073	2/6/2083

8	Kriti Darshan Media Pvt. Ltd.	1/14/2073	1/13/2083
9	V.N.S Technology Pvt. Ltd.	2/5/2073	2/4/2083
10	Abide Net Pvt. Ltd	2/21/2073	2/20/2083
Internet/Email (Rural)			
1	Nepal Wireless, Ramche Myagdi & Shiva Bhakta Marg, Lazimpat, Ktm.	11/19/2066	11/18/2082

अनुसूची-१३

आ.व.२०७७/०७८ मा प्राधिकरणबाट भएका विदेशी मुद्रा सिफारिससम्बन्धी विवरण

S.No.	Name of Service Provider	Total Amount In NRs	Percentage
1	Nepal Telecom, Bhadrakali, Kathmandu	166,305,312.81	2.34
2	Ncell Pvt. Ltd., Nakkhu, Lalitpur	3,414,251,768.63	48.11
3	Communications and Communicate Pvt. Ltd., Panipokhari, Kathmandu	1,800,128,77.39	2.54
4	Mercantile Communication Pvt. Ltd., Durbar Marg, Kathmandu	48,010,498	0.68
5	Constellation Pvt. Ltd. Pulchowk, Lalitpur	12,443,673.28	0.18
6	Subisu Cable Net Pvt. Ltd., Baluwatar, Kathmandu	365,255,415.62	5.15
7	World Link Communication limited, Jawalakhel, Lalitpur	1,660,505,724.8	23.40
8	Classic Tech Pvt. Ltd., New Baneshwor, Kathmandu	213,569,402.88	3.01
9	Techminds Network Pvt. Ltd., Bharatpur, Chitwan	230,685,323.66	3.25
10	Vianet Communications Pvt. Ltd., Jawalakhel, Lalitpur	580,699,865.87	8.18
11	Nepal Digital Service Pvt.Ltd. Tokha, Kathmandu.	122,479,547.74	1.73
12	Firstlink Communication Pvt.Ltd.	7,474,191.78	0.11

13	Broadlink Network & Communication Pvt .Ltd., Sanepa, Lalitpur	94,999,281.4	1.34
	Total	7,096,692,883.86	100.00

अनुसूची-१४

सेवा प्रदायकको हाल कायम रहेको Voice सेवाको स्वीकृत महसुल दरको विवरण

१. Nepal Doorsanchar Company Limited (NDCL)

Service		Tariff (Rs.)
From	To	
PSTN/GSM POSTPAID	Postpaid/Prepaid	1.50
GSM Prepaid/CDMA Prepaid	Postpaid	2.00
	Prepaid	
CDMA Postpaid	Postpaid	1.50
	Prepaid	

Service		Tariff (Rs.)
From	To	
PSTN/GSM Postpaid	SMART	1.50
GSM Prepaid/CDMA Prepaid	SMART	2.00
CDMA Postpaid	SMART	1.50

२. Ncell P.Ltd.

Service			Tariff (Rs.)/Minute
From Ncell	To		
Postpaid	Ncell	Postpaid/Prepaid	1/1.20/1.50
	NDCL	PSTN	
		GSM Postpaid /Prepaid	
		CDMA Postpaid/Prepaid	
	SMART Telecom P.Ltd		
Prepaid	NDCL	PSTN	1.99/min
		GSM Postpaid/Prepaid	
		CDMA Postpaid/Prepaid	
	Ncell	Postpaid/Prepaid	
	SMART Telecom P.Ltd		

३. SMART Telecom P. Ltd. (SMART)

Service		Tariff (Rs.)/Minute
From SMART	To	
SMART	SMART	1.50
	NDCL	PSTN/GSM Postpaid/Prepaid/CDMA Postpaid/Prepaid
	Ncell	Postpaid/Prepaid
		1.50

४ . सेवा प्रदायकको हाल कायम रहेको Data सेवाको स्वीकृत महशुल दरको विवरण

S.N.	Operator's Name	Tariff (Without Tax)	Remarks
1	Nepal Telecom	Rs. 1 Per MB	
2.	Ncell Pvt. Ltd.	Rs. 2 Per MB	
3	Smart Telecom Pvt. Ltd.	Rs. 1.5 Per MB	

अनुसूची-१५

ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोष परिचालन गरी सञ्चालित परियोजनाहरूको विवरण

A) Backbone Project

S. No.	Project Name	Provinces	Selected Licensed Operator	Project Progress (%)	Contract Amount (in Million)
1	District Optical Fiber Network along Mid-Hill Highway (Eastern)	Province 1, 2 and Bagmati	Nepal Doorsanchar Company Limited	Optical Fiber (46.16%) Core Router-96% Installation DWDM-98% Installation	3077.56
2	District Optical Network in Province 4 and 5	Gandaki and Province 5	United Telecom Ltd.	-	2,010.00
3	District Optical Network in Province 6 and 7	Karnali and Sudurpaschim Province	Nepal Doorsanchar Company Limited	-	3,008.10
TOTAL					8095.66

B) Broadband Project

S. No.	Build Broadband Network and Provide Internet Access Connectivity Services	Districts	Selected Licensed Operator (SLO)	Progress	Contract Amount (in Million)	Monitoring And Verification Consultant	Remarks
1	Earthquake Affected 4 Districts	Kavrepalanchok, Nuwakot, Rasuwa, Sindhupalchok	Nepal Doorsanchar Company Limited	100%	211.67	Smart Management & Research Team Pvt. Ltd.	Project Completed
2	Earthquake Affected 7 Districts (Package B)	Dolakha, Okhaldhunga, Ramechhap, Sindhuli	Mercantile Communications Pvt. Ltd.	100%	235.00	Women and Environment Council, Integrated Office Center, Shyam International Pvt. Ltd., CIS Pvt. Ltd.	Project Completed
3	Earthquake Affected 7 Districts (Package A)	Dhading, Gorkha, Makwanpur	Subisu Cablenet Pvt. Ltd.	100%	207.08	Mahakali Mechi Technologies and Suppliers Pvt. Ltd., Microtech Energy Pvt. Ltd.	Project Completed
4	Eight Districts of Karnali province and Province 5 (Package B)	Jajarkot, Kalikot, Rolpa, Rukum(East Part), Rukum(West Part)	WorldLink Communications Pvt. Ltd.	100%	246.57	Civil Informatics and Solutions Pvt. Ltd. (CIAS)	Project Completed
5	Eight Districts of Karnali Province (Package A)	Dolpa, Humla, Jumla, Mugu	WorldLink Communications Pvt. Ltd.	100%	207.90	Geocom Pvt. Ltd.	Phase III Monitoring, Verification and certification Ongoing

6	Eight Districts of Province 2 (Package B)	Bara, Parsa, Rautahat, Sarlahi	Subisu Cablenet Pvt. Ltd.	100%	384.49	Tarapunja Engineering & Research Pvt. Ltd.	Project Completed
7	Eight Districts of Province 2 (Package A)	Dhanusa, Mahottari, Saptari, Siraha	Subisu Cablenet Pvt. Ltd.	100%	314.47	Tangent Pvt. Ltd.	Project Completed
8	Seven Districts of Sudurpaschim Province(Package A)	Baitadi, Dadeldhura, Darchula, Doti	Vianet Communication Pvt. Ltd.	100%	260.27	Maxtech Study and Services	Phase II Monitoring , Verification and certification completed
9	Three Districts of Province 1	Sankhuwasabha, Solukhumbu, Taplejung	Mercantile Communications Pvt. Ltd.	100%	208.00	Microtech Energy – Everest Telecom JV	Phase II Monitoring , Verification and certification completed
10	Seven Districts of Sudurpaschim Province(Package B)	Achham, Bajhang, Bajura	Mercantile Communications Pvt. Ltd.	100%	260.40	Dream Geo Pvt. Ltd.	Phase II Monitoring , Verification and certification completed
11	Three Districts of Karnali Province	Dailekh, Salyan, Surkhet	Techminds Network Pvt.Ltd.	100%	138.43	Mahakali Mechi Technologies and Suppliers Pvt. Ltd.	Project Completed!
12	Five Districts of Province 1	Bhojpur, Dhankuta, Khotang, Panchthar, Terhathum	Techminds Network Pvt.Ltd.	100%	187.97	Maha Rudra Pvt. Ltd	Phase II Monitoring by Consultant Completed

13	Five Districts of Gandaki Province	Kaski, Lamjung, Parbat, Syangja, Tanahu	WorldLink Communications Pvt. Ltd.	100%	148.80	Teleglobe Solutions Pvt.Ltd.	Phase II Monitoring Ongoing
14	Four Districts of Province 4	Baglung, Manang, Mustang, Myagdi	Techminds Network Pvt.Ltd.	100%	94.55	Network store Pvt. Ltd	Phase II Monitoring Completed
15	Five Districts of Province 1	Illam, Jhapa, Morang, Sunsari, Udayapur	Techminds Network Pvt.Ltd.	100%	469.98	Shyam International Engineering Consultancy Pvt. Ltd.	Phase II Monitoring Ongoing
16	Five Districts of Province 5 and Sudurpaschim Province	Banke, Bardiya, Dang, Kailali, Kanchanpur	Techminds Network Pvt.Ltd.	59.03 %	909.96	Enter Information and Communication Technology (EICT) Nepal	Phase I Monitoring Ongoing
17	Five Districts of Province-3, Gandaki and Province-5	Chitwan, Nawalpur, Nawalparasi, Rupandehi and Kapilbastu	Subisu Cablenet Pvt. Ltd.	50.77	784.16	Mahakali Mechi Technologies and Suppliers Pvt. Ltd.	Phase I Monitoring Ongoing
18	Four Districts of Province- 5	Gulmi, Palpa, Arghakhachi and Pyuthan	Techminds Networks Pvt. Ltd.	11.37 %	404.92	-	Selection of Consultant is Under Process.
	TOTAL					5674.69	

अनुसूची-१६

आ.व २०७७/७८ को वासलात (अपरिष्कृत)

Particular	This Year	Previous Year
ASSETS		
CURRENT ASSETS	13,033,759.00	13,033,759.00
CASH & BANK BALANCE	27,635,676,972.72	21,758,023,449.26
PREPAID, LOAN, ADVANCES & DEPOSITS	77,046,228.22	64,173,324.43
STAFF ACCOUNTS	()	861,777.84
ADVANCE INCOME TAX	10,136,272,925.88	9,431,688,502.88
ADVANCE PAYMENT	1,548,316,899.33	2,856,878,079.78
ADVANCE TO SUPPLIERS & OTHERS	437,997.59	()
DEPOSITS	2,595,401.00	2,585,401.00
PREPAID, LOAN, ADVANCES & DEPOSITS Total	11,764,669,452.02	12,356,187,085.93
TRADE & OTHER RECEIVABLE		
SUNDRY DEBTORS	7,943,881,500.64	11,966,321,548.67
TRADE & OTHER RECEIVABLE Total	7,943,881,500.64	11,966,321,548.67
CURRENT ASSETS Total	47,357,261,684.38	46,093,565,842.86
FIXED ASSETS	138,772,238.90	115,643,016.75
ACCUMULATED DEPRECIATION	-21,524,248.55	-23,207,973.55
INTANGIBLE ASSETS	13,089,131.00	4,211,368.00
WORK IN PROGRESS	268,105,991.78	108,802,332.56
INTANGIBLE ASSETS Total	281,195,122.78	113,013,700.56
FIXED ASSETS Total	398,443,113.13	205,448,743.76
ASSETS Total	47,755,704,797.51	46,299,014,586.62
LIABILITIES		
RESERVE AND SURPLUS	26,382,770,278.24	25,125,716,584.20
LIABILITIES Total	26,382,770,278.24	25,125,716,584.20
LIABILITIES		

CURRENT LIABILITIES & PROVISION		
CURRENT LIABILITIES		
ADVANCE INCOME FROM LICENSEE		
BASIC TEL-ADVANCE INCOME	1,172,482,000.00	1,136,900,000.00
GMPCS-ADVANCE INCOME	280,000.00	840,000.00
INT. TRUNK TEL. SERVICE-ADVANCE INCOME	11,250,000.00	22,500,000.00
ISP-ADVANCE INCOME	14,814,180.00	17,268,144.00
MOBILE TEL-ADVANCE INCOME	5,313,400,000.00	5,951,200,000.00
RTS-ADVANCE INCOME	9,932.72	14,899.10
VSAT PROVIDER-ADVANCE INCOME	18,200,000.00	22,300,000.00
VSAT USER-ADVANCE INCOME	138,978.00	185,380.00
ADVANCE INCOME FROM LICENSEE Total	6,530,575,090.72	7,151,208,423.10
DEPOSIT LIABILITIES	147,947,109.88	120,802,550.08
OTHER LIABILITIES	265,420.85	11,091.65
SUNDRY CREDITORS	128,611,368.07	563,715.79
CURRENT LIABILITIES Total	6,807,398,989.52	7,272,585,780.62
PROVISIONS		
EMERGENCY FUND	1,487,461.74	1,240,322.24
GRATUITY FUND PROVISION	47,428,938.57	47,428,938.57
LEAVE PROVISION	17,336,648.08	17,336,648.08
MEDICAL FUND PROVISION	17,989,860.74	17,831,734.24
PROVISION FOR EXPENSES	481,548,612.08	705,637,617.60
PROVISION FOR INCOME TAX	4,618,640,230.60	4,618,640,230.60
STAFF WELFARE FUND PROVISION	20,592,323.78	20,592,323.78
PROVISIONS Total	5,205,024,075.59	5,428,707,815.11
CURRENT LIABILITIES & PROVISION Total	12,012,423,065.11	12,701,293,595.73
FUNDS		
RESERVES AND SURPLUS		
RTDF FUND	9,360,511,454.16	8,472,004,406.69

RESERVES AND SURPLUS Total	9,360,511,454.16	8,472,004,406.69
FUNDS Total	9,360,511,454.16	8,472,004,406.69
LIABILITIES Total	21,372,934,519.27	21,173,298,002.42

अनुसूची-१७

आ.व. २०७७/७८ को आय विवरण (अपरिष्कृत)

Particular	Schedule	This Year	Previous Year
Income			
NON OPERATING INCOME		100,000.00	2,950,000.00
NON OPERATING INCOME		584,529,519.34	560,437,519.02
OPERATING INCOME		4,165,073,422.38	20,012,756,474.38
Total Income		4,749,702,941.72	20,576,143,993.40
Expenditure			
DEPRECIATION			9,268,358.52
EXPENSES		211,259,801.25	173,789,816.58
EXPENSES		1,418,247.00	1,707,202.00
EXPENSES		3,266,419,883.71	1,902,985,187.39
EXPENSES		770,634.00	754,208.00
EXPENSES		9,587,963.00	8,078,160.00
PROVISIONS EXP.		285,291.10	8,864,939.09
PROVISIONS EXP.			4,582,379,183.36
Total Expenditure		3,489,741,820.06	6,687,827,054.94
Operating Profit		1,259,961,121.66	13,888,316,938.46
InDirect Expenses			
Earning Before Tax (EBT)		1,259,961,121.66	13,888,316,938.46
Tax Expenses			
Net Profit		1,259,961,121.66	13,888,316,938.46

अनुसूची-१८

आ.व. २०७७/७८ मा सेवा प्रदायकहरूले नेपाल सरकारलाई बुझाएको रोयल्टी (थप दस्तुरसहित) रकमको विवरण

S.N.	Name of the Licensee	Total Received
1	Acme Technical Institute Pvt. Ltd.	415,833.00
2	Arrownet Pvt. Ltd.	1,380,945.00
3	Access te Tech Pvt. Ltd.	76,527.00
4	Abide Net Pvt. Ltd.	69,183.00
5	Alisha Communication Link Pvt.	59,415.00
6	Aone Netwrok Pvt. Ltd.	13,677.12
7	AirLinik Communication Service Provider Pvt. Ltd.	187,224.00
8	Broad Link Network & Commun. Pvt. Ltd.	5,069,981.91
9	Barahi Internet Technologies Pvt.Ltd.	991,520.00
10	Big Marshyandi Net Pvt. Ltd.	189,863.77
11	Broadband Solutions Pvt. Ltd.	245,158.00
12	Bihunkot Internet Pvt. Ltd.	87,794.00
13	Communications & Communicate Nepal P.Ltd.	9,535,700.00
14	Constellation Pvt. Ltd.	130,112.00
15	Cherry World Communication Pvt. Ltd.	522,880.00
16	City Net Pvt. Ltd.	21,696.00
17	Cosmic Net Pvt. Ltd.	205,500.00
18	Clean Network Pvt. Ltd.	8,553.00
19	Doen Net Pvt. Ltd.(Chitrawan)	1,209,446.00

20	Direct Media Pvt. Ltd	5,650.00
21	EastLink Technology Pvt.Ltd	868,775.00
22	Everest Link Pvt. Ltd.	315,855.00
23	Everest Wireless Network Pvt. Ltd.	479,488.00
24	Fiber world Pvt.Ltd.	236,846.00
25	Firstlink Communications Pvt. Ltd.	831,344.00
26	Fibertel Fibernet Pvt. Ltd.	251,890.00
27	Gandaki Communication Pvt.Ltd.	49,284.48
28	Goreto Communication Pvt. Ltd.	2,344.80
29	Hawk Net Pvt. Ltd.	120,543.26
30	I.B. system solution Nepal Pvt. Ltd.	44,634.00
31	Infocom Pvt. Ltd.	111,505.00
32	Interweb Network Pvt.Ltd.	103,920.00
33	I. Zone Pvt. Ltd.	360,834.00
34	Japan Nepal Inf. Commun. Technology P.Ltd.	29,953.68
35	Kriti Darshan Media Pvt. Ltd	
36	Kshireswar Network Pvt. Ltd.	84,000.00
37	Konnect Nepal Networks Pvt. Ltd.	462,405.00
38	Karnali Network Services Pvt. Ltd.	33,950.00
39	KCN Net Pvt. Ltd.	264,486.00
40	Loop Networks Pvt. Ltd.	371,100.00
41	L.N.T. Infotech Pvt. Ltd.	87,803.00
42	Limpid I.C.T. Solution Pvt. Ltd.	22,882.00
43	Mercantile Communications Pvt. Ltd.	5,088,006.99

44	Metrolink Business Group Pvt. Ltd.	95,403.00
45	Meta Link Pvt. Ltd.	86,803.00
46	Mahakali Digital Network Pvt. Ltd.	1,504.00
47	Mega Cable Net Pvt. Ltd.	156,000.00
48	Max Net Solutions Pvt. Ltd.	1,734,202.00
49	Mithila Digital Nepal Pvt. Ltd.	
50	Nepal Doorsanchar Company Limited.	1,389,333,384.00
51	Ncell Axiata Limited.	1,870,735,528.62
52	Nepal Net Sanchar.	16,270.00
53	Numbur Network Pvt. Ltd.	367,808.00
54	Oasis Broadband Internet Pvt. Ltd.	152,830.00
55	Pals Network Pvt.Ltd.	59,228.00
56	Pokhara Internet Pvt.Ltd.	1,699,732.00
57	Pathibhara Network Pvt. Ltd.	125,200.00
58	Prabhu Digital Pvt. Ltd.	11,278.00
59	Prime Network Pvt. Ltd.	273,201.04
60	Robin Shrestha, Repr. SITA.	521,366.00
61	Regmi Media Inc. Pvt. Ltd.	125,000.00
62	Subisu Cablenet Pvt. Ltd.	57,014,214.00
63	Sustainable Network Pvt. Ltd.	97,201.00
64	Simrik Internet Pvt. Ltd.	127,642.00
65	Shikhar Net Pvt. Ltd.	68,380.00
66	Shangrila Informatics Pvt. Ltd.	24,192.00
67	Shyarap I.T. Solution Pvt. Ltd.	3,321.00

68	Surkhet Cable Net T. V. Pvt. Ltd.	179,333.00
69	Sinko I.T. Engineering Pvt. Ltd.	8,740.00
70	SmartLink Network Pvt. Ltd.	124,476.00
71	Syangja Media Pvt. Ltd.	59,825.00
72	Swift Net Pvt. Ltd.	178,684.00
73	Techminds Network Pvt.Ltd.	25,337,723.00
74	Telnet Internet Pvt. Ltd.	139,846.00
75	T.P. Link Network Pvt. Ltd.	117,887.00
76	Ultranet Communication Pvt. Ltd.	565,303.00
77	Unified Communication Pvt. Ltd.	257,646.00
78	Vianet Communications Pvt. Ltd.	32,049,473.00
79	V.N.S Technology Pvt. Ltd.	9,761.64
80	Waling Internet Pvt. Ltd.	32,930.00
81	World Link Communications Limited	118,225,000.00
82	World FiberNet Pvt. Ltd.	131,398.00
83	Web Networks Pvt. Ltd.	318,178.00
84	Zishan Network Pvt. Ltd.	12,340.00
	Total	3,531,226,740.31

अनुसूची-१९

आ.व.२०७७/७८ मा सेवा प्रदायकहरूले ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषमा बुझाएको
(थप दस्तुर सहित) रकमको विवरण

S.N.	Name of the Licensee	Total Received
1	Acme Technical Institute Pvt. Ltd.	207,916.00
2	Arrownet Pvt. Ltd.	633,882.00
3	Air Network Pvt. Ltd.	
4	Access World Tech Pvt. Ltd.	38,265.00
5	Abide Net Pvt. Ltd.	34,000.00
6	Alisha Communication Link Pvt.	29,707.00
7	Askina Cable Network Pvt. Ltd.	
8	Aone Netwrok Pvt. Ltd.	6,840.00
9	AirLinik Communication Service Provider Pvt. Ltd.	93,612.00
10	Broad Link Network & Commun. Pvt. Ltd.	2,263,385.00
11	Barahi Internet Technologies Pvt.Ltd.	495,760.00
12	Big Marshyandi Net Pvt. Ltd.	89,559.00
13	Broadband Solutions Pvt. Ltd.	122,580.00
14	Bihunkot Internet Pvt. Ltd.	42,500.00
15	Communications & Communicate Nepal P.Ltd.	4,767,816.00
16	Constellation Pvt. Ltd.	65,056.00
17	City Net Pvt. Ltd.	10,850.00
18	Cosmic Net Pvt. Ltd.	102,785.00
19	Doen Net Pvt. Ltd.(Chitrawan)	604,723.00

20	Direct Media Pvt. Ltd	2,622.00
21	EastLink Technology Pvt.Ltd	387,500.00
22	Everest Link Pvt. Ltd.	158,000.00
23	Everest Wireless Network Pvt. Ltd.	214,508.00
24	Fiber world Pvt.Ltd.	118,423.00
25	Firstlink Communications Pvt. Ltd.	390,305.00
26	Gandaki Communication Pvt.Ltd.	22,002.00
27	G.R.S.Link Internet Service Pvt.	60,774.00
28	I.B. system solution Nepal Pvt. Ltd.	21,054.00
29	Interweb Network Pvt.Ltd.	51,960.00
30	I. Zone Pvt. Ltd.	180,416.00
31	Life Net Pra. Li.	19,645.00
32	Japan Nepal Inf. Commun. Technology P.Ltd.	14,977.00
33	Kriti Darshan Media Pvt. Ltd	71,849.81
34	Konnect Nepal Networks Pvt. Ltd.	231,203.00
35	Karnali Network Services Pvt. Ltd.	16,975.00
36	Loop Networks Pvt. Ltd.	72,000.00
37	L.N.T. Infotech Pvt. Ltd.	43,040.00
38	Limpid I.C.T. Solution Pvt. Ltd.	10,215.00
39	Mercantile Communications Pvt. Ltd.	2,544,003.50
40	Metrolink Business Group Pvt. Ltd.	47,474.00
41	Meta Link Pvt. Ltd.	43,401.50
42	Mega Cable Net Pvt. Ltd.	62,174.00
43	Max Net Solutions Pvt. Ltd.	867,100.92

44	Nepal Doorsanchar Company Limited.	694,666,692.00
45	Ncell Axiata Limited.	934,895,429.25
46	Oasis Broadband Internet Pvt. Ltd.	68,371.00
47	Robin Shrestha, Repre. SITA.	270,683.00
48	Simple Media Network Pvt. Ltd.	118,230.00
49	Subisu Cablenet Pvt. Ltd.	28,507,107.00
50	Sustainable Network Pvt. Ltd.	48,600.00
51	Simrik Internet Pvt. Ltd.	63,820.00
52	Shikhar Net Pvt. Ltd.	30,591.00
53	Sky Broadband Pvt. Ltd. Lalitpur	85,634.37
54	Shangrila Informatics Pvt. Ltd.	10,800.00
55	Shyarap I.T. Solution Pvt. Ltd.	1,650.00
56	SmartLink Network Pvt. Ltd.	58,715.00
57	Swift Net Pvt. Ltd.	84,285.00
58	Techminds Network Pvt.Ltd.	11,951,756.00
59	Vianet Communications Pvt. Ltd.	16,024,735.00
60	V.N.S Technology Pvt. Ltd.	4,881.00
61	Waling Internet Pvt. Ltd.	16,465.00
62	Web Surfer Nepal Communications Pvt. Ltd.	5,412,174.17
63	World Link Communications Limited	59,112,300.00
64	Web Networks Pvt. Ltd.	159,090.00
65	Zishan Network Pvt. Ltd.	5,815.00
	Total	1,766,858,682.52